

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

KATEDRA ROZPOZNANIA I ARMII OBCYCH

Egz. Nr

1

płk dypl. Karol PISZCZEK

**Temat: ZASADY ORGANIZACJI I PROWADZENIA
ROZPOZNANIA W OPERACJI ZACZEPNEJ ARMII
I FRONTU**

(Skrypt)

27379

WARSZAWA

PAŹDZIERNIK

1966

0829
Wille 21 (3)

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

KATEDRA ROZPOZNANIA I ARMII OBCYCH

~~_____~~
Egz. Nr **1**

plk dypl. Karol PISZCZEK

**Temat: ZASADY ORGANIZACJI I PROWADZENIA
ROZPOZNANIA W OPERACJI ZACZEPNEJ ARMII
I FRONTU**

(Skrypt)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZTABU GENERALNEGO
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
27379

27379

WARSZAWA

PAŹDZIERNIK

1966

3

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im. gen. ~~W~~roni K. Swierczewskiego

KATEDRA ROZPOZNANIA I ARMII OBCYCH

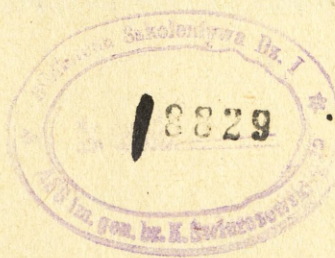
Wzrost. pnot. 12351.1

~~XXXXXXXXXX~~
Egz. nr ... 1

płk dypl. Karol PISZCZEK

Temat: Zasady organizacji i prowadzenia rozpoznania w operacji
zaczepnej armii i Frontu

/Skrypt/

ARCHIWUM
BIBLIOTEKA
MATERIAŁY
im. gen. Wroni K. Swierczewskiego
27379

22

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

Zatwierdzam jako materiał pomocn.
do studiowania problemu

ZASTĘPCA KOMENDANTA ASG
d/s szkolenia

płk prof. J. B R O C H

T A J N E

Egz. nr

Temat: Zasady organizacji i prowadzenia rozpoznania
w operacji zaczepnej armii i Frontu

- I. Wpływ współczesnych /przewidywanych/ operacji na organiza-
cję i prowadzenie rozpoznania.
- II. Podział i zadania rozpoznania operacyjnego.
- III. Siły i środki rozpoznania operacyjnego, ich zadania
i możliwości.
- IV. Organizacja i planowanie rozpoznania na szczeblu armii
i Frontu.
- V. Prowadzenie rozpoznania operacyjnego.

I. Wpływ współczesnych /przewidywanych/ operacji na organizację i prowadzenie rozpoznania

Wprowadzenie broni jądrowej do uzbrojenia wojsk w istotny sposób zmieniło współczesne, przewidywane pole bitwy. Zwiększyło ogromnie siłę uderzeniową, pozwoliło prowadzić działania na znaczne głębokości, zapewnić wykonanie zadań w ~~krótkim~~ krótkim czasie przy użyciu stosunkowo niedużej ilości sił.

Jakościowo nowe warunki prowadzenia operacji stawiają rzecz jasna rozpoznaniu dodatkowe, bardziej złożone wymagania. Dotyczą one przede wszystkim takich zagadnień jak:

- konieczność zwrócenia zasadniczej uwagi na wykrywanie broni jądrowej npla. Problem ten uważać należy za główne zadanie wszystkich sił i środków rozpoznania;
- konieczność zabezpieczenia pod względem rozpoznania otwartych skrzydeł i luk w ugrupowaniu bojowym i operacyjnym wojsk. We współczesnych operacjach, prowadzonych przy braku ciągłego frontu, otwartych skrzydłach, narażonych na przeciwdziałanie ze strony npla zwiększa się ilość kierunków, które muszą być objęte rozpoznaniem;
- zwiększenie zasięgu zainteresowań sztabów wszystkich szczebli /a w tym ich komórek rozpoznawczych/ możliwościami działań wojsk npla. Npl w szybkim czasie może z dużej głębokości pojawić się na polu bitwy /podciągając swe odwody operacyjne a nawet strategiczne/. Poczwalają na to duże szybkości marszowe wojsk oraz możliwość wykorzystania transportu powietrznego;
- konieczność szybkiego reagowania na zmiany sytuacji i ocenę możliwości npla przez przyspieszenie czasu zdobywania, opracowania i wymiany informacji;
- szerokie wykorzystanie grup specjalnych do działań na tyłach npla poza szczytami od szczebli taktycznych;
- konieczność organizacji precyzyjnego współdziałania pomiędzy wszystkimi środkami i siłami rozpoznania a szczególnie w coraz szerzej wprowadzanymi środkami technicznymi armii, Frontu, Armii Lotnoczej, marynarki wojennej itp.

Skład i możliwości Frontu zapewniają mu dużą samodzielność a operacja zaczepna Frontu ma charakter operacji kombinowanej: lądowo-powietrznej i powietrzno-morskiej. O ile w przeszłości powodzenie operacyjne uzależnione było od osiągnięcia powodzenia taktycznego /przekamanie obrony npla na wąskim odcinku i dopiero później w wykonany wyłom wprowadzenie armii pancernych lub korpusów pancernych i zmechanizowanych/, o tyle we współczesnych warunkach Front może przy pomocy uderzeń jądrowych, desantu powietrznego lub morskiego rozstrzygać zadania o charakterze operacyj-

nym bez uzależniania się od sukcesu taktycznego. W warunkach zaś prowadzenia działań bez użycia broni masowego rażenia powodzenie operacyjne osiąga się przez umiejętne koordynowanie działań taktycznych z oddziaływaniem na npla konwencjonalnymi środkami rażenia, będącymi w bezpośredniej /styczności/ dyspozycji dowódców armii i Frontu. Front organizuje i prowadzi operację zaczepną na jednym lub kilku kierunkach operacyjnych teatru działań wojennych. Głębokość operacji zaczepnej Frontu może wynieść około 800 - 1000 km, a czas trwania 11 - 14 dób. /Zadanie bliższe - 400 - 500 km, czas wykonania 6 - 7 dób/. Przeciętne tempo działań zaczepnych w operacji zaczepnej Frontu będzie wynosić 80 - 100 km na dobę. Bez użycia broni /szerok/ jądrowej tempo nie przekroczy 30-35 km na dobę. Szerokość pasa operacji zaczepnej Frontu, przy działaniach na północnym kierunku strategicznym, będzie się wahać w granicach 200 - 300 km.^{x/}

Wymienione warunki prowadzenia operacji zaczepnej Frontu determinują zasady i metody organizacji rozpoznania operacyjnego. Należałoby uwzględnić przy tym następujące zagadnienia:

- konieczność prowadzenia rozpoznania na dużą głębokość /ponad 1000 km/ w celu zapewnienia zdobycia niezbędnych informacji o nplu;
- ścisłą realizację współdziałania z rozpoznaniem prowadzonym przez Naczelne Dowództwo przez stałą informację uzyskiwanych wiadomości agenturalnych;
- konieczność prowadzenia rozpoznania równocześnie na kilku kierunkach na dużą odległość i w szerokim pasie 300 - 400 km;
- konieczność szukania dodatkowych źródeł informacji przez szerokie wykorzystanie technicznych środków rozpoznania, samolotów rozpoznawczych a także grup specjalnych na tyłach npla.

Specyficzny charakter współczesnego pola bitwy stawia przed rozpoznaniem stale rosnące zadania. Aby im sprostać rozpoznanie winno być ciągłe, operatywne i przestrzenne przy scentralizowanym wysiłku i pod kierownictwem ogólnowojskowych komórek rozpoznawczych sztabów armii i Frontu. Ważnym elementem jest właściwie przygotowana kadra, zdolna umiejętnie rozwiązywać trudne problemy nad zdobywaniem wiarygodnych informacji o nplu. One bowiem decydować będą o powodzeniu^w prowadzonych bitwach armii i Frontu.

Dla prowadzenia rozpoznania na dużych obszarach przy znacznym rozśrodkowaniu wojsk i ich dużej możliwości nie wystarczają dotychczasowe metody i środki z okresu drugiej wojny światowej. Rozpoznanie musi dysponować bogatym arsenałem środków, umożliwiających dotarcie do sprytnie maskującego się npla niezależnie od odległości, pory dnia lub roku i warunków meteorologicznych. W okresie powojennym rozwinięto lub udoskonalono szereg nowych,
^{x/ Skrypt: "Zasady, przygotowanie i prowadzenie pierwszej operacji zaczepnej Frontu" - płk prof. Jan Kurniewicz i płk dr Kazimierz Nożko.}

technicznych środków rozpoznania /radiolokację, rozpoznanie radiowe, urządzenia telewizyjne, nptowizję, środki bezpilotowe, fotografia lotnicza itp/. Pojawienie się tych środków rozpoznania zmusza do szukania coraz lepszych sposobów i metod maskowania na polu bitwy, jak również zwalczania środków i urządzeń rozpoznawczych npla w celu niedopuszczenia /uniemożliwienia/ do wykorzystania ich przez niego.

II. Podział i zadania rozpoznania operacyjnego

Rozpoznanie wojskowe powinno dostarczyć dowódcom i sztabom wszystkich szczebli aktualnych informacji o faktycznym lub przypuszczalnym przeciwniku na obszarze przewidywanych /planowanych/ lub prowadzonych działań. Winno ono przede wszystkim zdobyć wiadomości o składzie i ugrupowaniu sił npla, ich organizacji i uzbrojeniu, o czasie i możliwościach ich wykorzystania a także o sytuacji polityczno-ekonomicznej i potencjale wojennym. Rozpoznanie prowadzi się tak w czasie pokoju, jak i wojny wszystkimi dostępnymi środkami i sposobami.

Rozpoznanie we współczesnych warunkach jest nieodłączną częścią sztuki wojennej i dlatego zgodnie z jej podziałem a także w zależności od celów i charakteru wykonywanych zadań dzieli się na:

- strategiczne;
- operacyjne;
- taktyczne.

Natomiast w zależności od posiadanych i wykorzystywanych sił i środków, służących do wykonywania zadań rozpoznawczych przez poszczególne rodzaje sił zbrojnych, rozpoznanie dzieli się na: naziemne, powietrzne i mor-
skie.

W związku z szerokim wykorzystywaniem sztucznych satelitów i prowadzeniem rozpoznania na dużych wysokościach trzeba będzie mówić również o nowym rodzaju rozpoznania - rozpoznaniu kosmicznym. Wymagać to będzie oddzielnego opracowania i dotyczyć jak się wydaje rozpoznania strategicznego.

Rozpoznanie strategiczne jest to zespół przedsięwzięć Naczelnego Dowództwa /Sztabu Generalnego/, związanych ze zdobywaniem i opracowaniem informacji o potencjale wojenno-ekonomicznym i jego rozwoju, polityce wewnętrznej i zagranicznej jednego lub grupy państw bloku przeciwnego oraz o przygotowywanych teatrach działań, siłach i środkach do prowadzenia działań wojennych.

Prowadzi się je w celu uniknięcia zaskoczenia przez agresora, śledzenia za rozwojem i produkcją materiałów wojennych i nowoczesnych broni, ich charakterystyką, rozmieszczeniem i możliwościami poszczególnych rodzajów sił zbrojnych, możliwościami mobilizacyjnymi itp.

Rozpoznanie operacyjne /które jest przedmiotem rozważań skryptu/ jest to zespół przedsięwzięć, związanych ze zdobywaniem, opracowaniem

i dostarczeniem zainteresowanym dowódcóm i sztabom /Frontu, armii/ informacji o nplu, terenie i warunkach meteorologicznych, niezbędnych do planowania i prowadzenia frontowych lub armijnych operacji. Rozpoznanie to organizują sztaby Frontu, armii ogólnowojskowych /pancernych/ i lotniczych oraz Sztab Główny Marynarki Wojennej /morskie rozpoznanie operacyjne/ z zasady na głębokość zasięgu i rozmieszczenia środków rażenia własnych i npla.

Podstawowe zadania rozpoznania operacyjnego, prowadzonego przez wszystkie rodzaje rozpoznania:

- wykrywanie wszelkiego rodzaju i typów środków przemieszczenia broni jądrowej, składów amunicji jądrowej, baz raketowych oraz śledzenie za kierunkami jej przegrupowania na całą głębokość planowanej operacji;
- ustalenie składu organizacyjnego, numeracji i ugrupowanie wojsk npla, ich możliwości mobilizacyjnych i operacyjnych /narastanie i działanie w czasie i przestrzeni/;
- wykrywanie podchodzących z głębi nowych sił, ich składu oraz ustalanie czasu, kierunków i możliwości ich działania;
- wykrywanie wszelkiego rodzaju zapór, urządzeń, rubieży obronnych lub rejonów umocnionych na terenie npla oraz składu i wyposażenia wojsk inżynierskich, nowych typów sprzętu inżynierskiego itp.;
- wykrywanie artyleryjskich środków napadu jądrowego npla, rozmieszczenia jego środków ogniowych, baterii artylerii, moździerzy, przeciwpancernych środków raketowych itp.;
- wykrywanie baz lotniczych, ich pojemność, przygotowań lotnictwa i broni raketowej do wykonania zmasowanych uderzeń oraz do wysadzenia desantów powietrznych;
- wykrywanie baz morskich, punktów i przystani załadowczych wojsk i sprzętu, ustalanie składu sił i zespołów uderzeniowych oraz kierunków działania desantów morskich itp.;
- wykrywanie i oznaczanie rejonów i pasów terenu skażonego w wyniku użycia broni masowego rażenia w celu uprzedzenia wojsk o ich obecności lub znalezienia dróg obejścia;
- wykrywanie systemów radioelektronicznych i techniki bojowej npla;
- ustalanie stanu sanitarno-epidemiologicznego ludności i terenu;
- wykrywanie systemu dowodzenia /WŁ i sztabów/ związków taktycznych i operacyjnych npla;
- wykrywanie składów, baz zaopatrywania i urządzeń tyłowych.

Informacje z rozpoznania operacyjnego uzupełniają się danymi z rozpoznania strategicznego i taktycznego, gdyż między poszczególnymi rodzajami rozpoznania powinno istnieć ścisłe powiązanie i wzajemna wymiana informacji według zasady: przełożony informuje podwładnego o nplu podając własną

ocenę jego możliwości, podwładny melduje o wynikach rozpoznania, załączając również swą ocenę zdobytych wiadomości.

Takie rozwiązanie jest jedną, właściwą formą wzajemnej wymiany informacji rozpoznawczych, umożliwiającą opracowanie wszechstronnej analizy możliwości działań nplą. Jest ono niezbędne również z tego powodu, że np. dowódca /sztab/ armii /dywizji/ otrzymuje z reguły zadanie głębsze niż wynosi zasięg jego środków rozpoznania a każde bazowe zapotrzebowanie na wiadomości nie może zapewnić terminowego napływu szczególnie potrzebnych i pilnych informacji.

Przy takim systemie pracy komórek rozpoznawczych można maksymalnie wyeliminować dotychczasowy niewygodny z punktu widzenia czasu sposób składania zapotrzebowań na wiadomości z rozpoznania.

Wymienione wyżej zadania wykonuje się wszystkimi dyspozycyjnymi siłami i środkami rozpoznania operacyjnego, do których zaliczamy przede wszystkim: lotnictwo, środki techniczne i działalność grup specjalnych na tyłach /w ugrupowaniu/ nplą.

III. Siły i środki rozpoznania operacyjnego, ich zadania i możliwości

Na szczeblu armii i Frontu prowadzi się następujące rodzaje rozpoznania:

- a/ specjalne;
- b/ radioelektroniczne;
- b/ powietrzne;
- d/ artyleryjskie;
- e/ inżynierskie;
- f/ chemiczne /skażeń/;
- g/ medyczne;
- h/ polityczne;
- i/ agenturalne /tylko na szczeblu Frontu/.

Podstawowymi rodzajami rozpoznania operacyjnego są: specjalne, powietrzne, radioelektroniczne i agenturalne.

Siły i środki rozpoznania są podległe:

- oddziałowi /zarządowi/ rozpoznawczemu sztabu armii /Frontu/,

w armii - kompania rozpoznania specjalnego i pułk rozpoznania radioelektronicznego;

w Froncie - batalion rozpoznania specjalnego, pułk rozpoznania radiowego i pułk rozpoznania systemów radiolokacyjnych oraz pułk lotnictwa rozpoznania taktycznego i operacyjnego /przez sztab armii Lotniczej Frontu/;

- oddziałom /wydziałom/ i sztabom rodzajów wojsk, wojsk specjalnych i służb.

Organizacja i krótka charakterystyka niektórych rodzajów rozpoznania
a/ rozpoznanie specjalne

Na szczeblu armii ogólnowojskowej występuje kompania rozpoznania specjalnego o stanie 175 wojskowych w składzie:

- dowódca kompanii /11 ludzi/, którego struktura organizacyjna jest przystosowana do szczegółowego planowania i kierowania grupami rozpoznawczo-dywerysyjnymi, działającymi w ugrupowaniu npla;
- pluton łączności /jedna obsługa rdst B-118 z CO R-351 i jedna obsługa rdst R-118 oraz 14 radiotelegrafistów i radiostacji R-350. Pluton organizuje centrum odbiorczo-nadawcze i ~~zapewnia~~ pracę z 10 - 15 grupami, działającymi na zapleczu npla;
- trzy plutony rozpoznania specjalnego po 28 żołnierzy /10 grup po 8 + 1 radiotelegrafista = 9 ludzi każda/;
- pluton pętkwonurków - 18 zwiadowców - /2-4 grup po 4 - 8 pętkwonurków każda/;
- pluton medyczny i transportowo-gospodarczy.

Jako element bojowy do działań na tyłach npla przyjmuje się wspomniane trzy plutony rozpoznania specjalnego:

- 84 ludzi, pluton pętkwonurków 16 - 18 ludzi, drużynę radiostacji R-350 - 14 ludzi oraz 5 sanitariuszy - razem - 119 - 121 ludzi - 12 - 14 grup. W planowaniu bierze się pierwotnie 8 - 10 grup, resztę w odwodzie.

Zadanie dla grup rozpoznania specjalnego na szczeblu armii planuje się w zasadzie od 100 - 300 km. Mogą być nieznaczne odchylenia od tych cyfr nr. 60 i 250 km, przy czym dolna granica działania grup będzie się zależała z głębokością zadań grup rozpoznania specjalnego dywizji, których górna granica może sięgać do 100 km.

Na szczeblu Frontu występuje batalion rozpoznania specjalnego w stanie 570 wojskowych w składzie:

- dowództwo, sztab, szefowie służb i kwatermistrzostwo, z którego m.in. organizuje się zespół dowodzenia grupami na tyłach;
- kompania łączności, której możliwości pozwalają zapewnić łączność z 40 grupami /40 radiostacje R-118/ i R-830, cztery rdst R-118 i R-830 z CO R-350 oraz 40 rdst R-350 i R-350 M/;
- trzy kompanie rozpoznania specjalnego - 270 ludzi;
- pluton /kompania/ pętkwonurków /32 lub 78 ludzi/.

Jako element bojowy do działań na zapleczu npla przyjmuje się:

- trzy kompanie rozpoznania specjalnego - 270 żołnierzy;
- pluton /kompania/ pętkwonurków - 30 lub 76 ludzi;
- pluton radiostacji R-350 i R-350M - 40

Razem: -340 lub 386 ludzi
=====

x/ Rozpoznanie artyleryjskie, inżynieryjne i chemiczne /skażeń/ zostanie omówione w wykładach specjalistycznych.

Z powyższej ilości można zorganizować około 40 grup po 8 - 9 ludzi każda, wykorzystując jednocześnie w działaniach 25 - 30 grup, pozostałe /10 - 15/ zatrzymując w odwodzie.

Zadania dla grup specjalnych Frontu planuje się z reguły od 200 km w głąb na całą głębokość planowanej operacji Frontu, przy czym w strefie od 200 - 300 km mogą się znajdować również grupy armijne. Dowodzenie grupami ^{na} tych głębokościach zapewniają rdst Rq830, których praktyczny zasięg wynosi do 2000 km.

Zasadniczym zadaniem grup specjalnych Frontu /podobnie jak armii/ jest prowadzenie rozpoznania i dywersji w interesie sztabów i wojsk operacyjnych w tym głównie wykrywanie i ustalanie opłacalnych celów do wykonania uderzeń własną bronią rakietowo-jądrową i lotnictwem. Należy podkreślić, że bezpośrednia obserwacja celu przez grupę umożliwia zdobywanie wiadomości pewnych, może ostrzec sztaby przed dezinformacją i maskowaniem operacyjnym co w zwalczaniu celów jądrowych ma kapitalne znaczenie. Oprócz tych zasadniczych zadań tzn. rozpoznawczych i dywersyjnych, w niektórych sytuacjach grupy mogą także wykonywać zadania o charakterze psychologicznym, oddziaływując zarówno na ludność i administrację terenową na głębokim zapleczu, jak i na wojska operacyjne i obrony terytorialnej npla.

Do zasadniczych zadań grup w zakresie rozpoznania należy zaliczyć:

- wykrywanie i niszczenie środków przenoszenia broni jądrowej, rozmieszczonych poza taktyczną głębokością ugrupowania przeciwnika oraz środków przegrupowywanych z głębi;
- ustalanie rozmieszczonych odwodów oraz śledzenie za ich przegrupowaniem;
- wykrywanie stanowisk dowodzenia, węzłów łączności oraz ośrodków operacyjnych naprowadzania lotnictwa;
- ustalanie ilości i rodzaju bazujących samolotów i okrętów w bazach morskich i lotniczych;
- ustalanie rejonów i portów /lotnisk/ załadowania desantów morskich i powietrznych;
- ustalanie dogodnych odcinków przeszkód wodnych i wybrzeża morskiego do forsowania lub z marszu przez czołgi po dnie oraz wysadzenia desantów morskich;
- zbieranie danych o warunkach meteorologicznych w rejonach działań itp.

Niektóre dane dotyczące organizacji działań i przerzutu grup.

Praca oddziału /wydziału/ rozpoznania specjalnego zarządu rozpoznania sztabu Frontu i armii ogólnowojсковej odbywa się przy ścisłej współpracy z oddziałami /wydziałami/ organizacji rozpoznania, oceny npla i agenturalnego /Frontu/.

W planowaniu działań grup poza obowiązującymi zasadami bierze się pod uwagę:

- potrzeby oddziału /wydziału/ oceny npla;
- dane o sytuacji dywersyjnej w planowanych rejonach działania grup, OTK, rodzaj i charakter obiektu /celu/ jego ochronę itp;
- planowane punkty uderzeń własnej broni jądrowej;
- środki przerzutu, porę roku i warunki meteorologiczne.

Oceniając położenie npla i potrzeby oddziału /wydziału/ oceny, oddział /wydziału/ rozpoznania specjalnego ustala prawdopodobne rejony ześrodkowania wojsk, rejony odpowiadające warunkom rozmieszczenia środków przerzutu broni jądrowej, newralgiczne punkty linii komunikacyjnych i węzłów dróg oraz inne obiekty, które należy rozpoznać, potwierdzić, zniszczyć lub zorganizować ciągłą ich obserwację. Ocenę przeciwnika i potrzeby oddziału /wydziału/ oceny npla przeprowadza się równoległe z analizą sytuacji dywersyjnej przyszłego obszaru działania grup. Analizę sytuacji dywersyjnej prowadzi się na podstawie opisów operacyjnego przygotowania terenu i danych o organizacji obrony terytorialnej oraz danych przekazanych przez działające w terenie grupy.

W następnej kolejności rozpatruje się terminy i sposoby przerzutu grup. Wybór środków przerzutu będzie uzależniony od kierunku operacyjnego sytuacji na polu walki, głębokości planowanej operacji, rodzaju działań bojowych wojsk oraz od czasu, jakim dysponuje się w okresie przygotowawczym.

Przeprowadzona w ten sposób ocena przeciwnika umożliwi oddziałowi /wydziałowi/ rozpoznania specjalnego odpowiednio zaplanować zadanie, ilość grup /często również ich skład/, określić rejony ich działania a także ustalić sposoby przerzutu na tyki npla.

Planowanie działań rozpoznawczo-dywersyjnych jest scentralizowane na szczeblu Frontu. Oddział rozpoznania specjalnego zarządu rozpoznawczego Sztabu Frontu planuje zadania dla pododdziałów rozpoznawczo-dywersyjnych Frontu oraz ważniejsze zadania dla pododdziałów armii ogólnowojskowych. Centralizacja planowania działań /stosowana w zasadzie w okresie organizacji operacji/ zapewnia ekonomiczniejsze i bardziej racjonalne wykorzystanie pododdziałów.

Dokumentem planowania ~~operacji~~ jest plan wykorzystania sił i środków na mapie 500 000, który jest równocześnie dokumentem roboczym. Na jego podstawie opracowuje się szczegółowe zadania oddzielnie dla każdej grupy na mapie 25 000, 50 000 lub 100 000 z załączeniem dokumentów łączności.

Planowanie rozpoznania specjalnego w początkowym okresie wojny posiada pewne szczególne cechy.

W planie wykorzystania pododdziałów rozpoznania specjalnego opracowanym na operację zaczepną, określa się również ogólne zadania dla grup na operację obronną. Wynika to z możliwości wykonania uderzenia uprzedzającego przez npla. W tym celu należy zawczasu zaplanować zadania na własnym terenie oraz przygotować odpowiednio wyposażone bazy zaopatrzenia.

Przerzut grup w początkowym okresie wojny może być dokonany dopiero po rozpoczęciu konfliktu zbrojnego. Wcześniej można dokonywać przerzutu w wyjątkowych wypadkach na rozkaz dowódcy frontu. Tak więc w okresie przygotowawczym oddział rozpoznania specjalnego przygotowuje grupy do działania, które przerzuca się w ugrupowanie npla w pierwszą noc po wybuchu wojny.

Planowanie w początkowym okresie wojny obejmuje zadania według kolejności ich wykonania. W pierwszej kolejności /w ciągu pierwszych dni/ zasadniczą uwagę skierowuje się na wykrywanie i śledzenie środków przeniesienia broni jądrowej i przegrupowywanie odwodów. Z chwilą ustalenia zasadniczych elementów ugrupowania npla grupy mogą wykonywać również inne zadania.

Ze względu na stosunkowo małą ilość informacji o nplu w początkowym okresie wojny oraz trudności w ustalaniu zmian w ugrupowaniu npla rejon działania grup planuje się z zasady w pobliżu ważnych węzłów komunikacyjnych, newralgicznych punktów w terenie /mosty na szerokich przeszkodach wodnych/ w celu prowadzenia obserwacji przegrupowania wojsk i sprzętu. W miarę stabilizowania się linii frontu i uzyskiwania bardziej szczegółowych danych o przeciwniku, grupy przerzuca się na inne obiekty lub rejon.

W planowaniu i kierowaniu działaniem grup jest specyficznym również to, że rola dowództwa batalionu /kompanii/ rozpoznania specjalnego Frontu /armii/ sprowadza się w zasadzie do przygotowania i zabezpieczenia przerzutu grup. Ze składu dowództw tych pododdziałów wydziela się część oficerów na uzupełnienie oddziału /wydziału/ rozpoznania specjalnego sztabu Frontu /armii/, który wraz z centrum odbiorczym przechodzą do dyspozycji tych komórek.

Do czasu wykonania zadania przez grupę należy brać pod uwagę następujące wyliczenia:

- przerzut grup^y samolotem może nastąpić po zapadnięciu zmroku /latem p przelet samolotu przez linię frontu należy planować nie wcześniej jak po 22.00/;
- dolet samolotu do celu 1 - 1,5 godziny;
- zbiórka grupy po desantowaniu, maskowanie spadochronów i zatarcie śladów pobytu do 2 godzin;

- dojdzie do planowanego rejonu działania 5 - 6 godzin, z uwagi na to, że grupa musi oderwać się od rejonu desantowania na 20 i więcej km.

W związku z tym grupa w najlepszym wypadku może przystąpić:

- do wykonania najprostszycch zadań prowadzonych przez obserwację - o świcie dnia następnego /w wypadku jeśli zbiórka i przejście odbyło się bez zakłóceń ze strony npla/;
- do rozpoznania celu powierzchniowego przez obserwację, patrolowanie, wypadu itp, /odwođu, rejonu, SO wyrzutni, SD/ grupa może przystąpić nie wcześniej jak po upływie jednej doby po desantowaniu;
- do wykonania zadania dywersyjnego za dwie doby po desantowaniu.

Każda grupa, prowadząca rozpoznanie dzieli się na 2 - 3 podgrupy /patrole/. Dowodzenie nimi przez dcę grupy odbywa się przy pomocy rdst UKF R-352 o zasięgu 5 - 15 km /każda grupa posiada 2 - 3 sztuki/. Ponadto grupa posiada 1 - 2 rdst główne typu R-350 lub R-350M, za pomocą których utrzymuje się łączność z centrum nadawczo-odbiorczym, rozmieszczonym w rejonie oddziału /wydziału/ rozpoznania specjalnego zarządu /oddziału/ rozpoznania sztabu Frontu /armii/. Oddział ten razem z oddziałem agenturalnym powinien znajdować się w pewnym oddaleniu od zarządu rozpoznania sztabu Frontu. Wiadomości z centrum nadawczo-odbiorczego po ich rozszyfrowaniu przekazuje się do zarządu /oddziału/ rozpoznania sztabu Frontu /armii/.

Grupa^m rozpoznania specjalnego wyznacza się na każdą dobę dwa - trzy seanse pracy. Wymiana korespondencji musi być bardzo krótka /do dwóch minut/ z uwagi na możliwość pelengacji przez środki radioelektro- niczne npla. Informacje przekazywane są przez wykorzystanie taśmy perforo- wanej i możliwość ich odczytania w zwolnionym tempie na specjalnych magne- tofonach MAG-D1 P-81. Ważne wiadomości grupy mogą przekazywać w każdej chwili, wykorzystując fale dyżurnego odbioru.

Przechodząc do zagadnień działalności prowadzenia rozpoznania i określania współrzędnych obiektów i celów, należy stwierdzić, że specy- fika działania grup /polegająca na bezpośrednim penetrowaniu ugrupowania npla/ umożliwia spełnienie warunków stawianych przez wojska raketowe i artylerię odnośnie umiejscowienia opłaczalnych obiektów i celów. W jednym z biuletynów informacyjnych, stwierdza się, że średnia wartość błędu kożo- wego przy określaniu współrzędnych do użycia własnych rakiet nie może prze- kraczać:

- dla rakiet taktycznych 100-200 m;
- dla rakiet operacyjno-taktycznych 150-300 m.

Wyjątek stanowią mogą cele liniowe i ruchome takie jak kolumny wojsk, wyrzutnie raketowe, zmieniające często stanowiska ogniowe. Cele te wymagać będą dalszego rozpoznania lub śledzenia przez lotnictwo rozpoznania arty- lerii.

Rozmieszczone w dogodnych punktach /węzłach dróg, ważnych mostów, przepraw, lotnisk oraz rejonów rozmieszczenia środków przenoszenia broni jądrowej i odwodów/ grupy rozpoznania specjalnego są w stanie ustalić szczegółowe dane oraz dokładne położenie celu /obiektu/. Możliwość dokładnego określenia współrzędnych i charakterystyki celu wynikają z tego, że grupy obserwują go bezpośrednio lub z niedalekiej odległości przy wykorzystaniu sprzętu optycznego. Bezpośrednia obserwacja tych celów zarówno w dzień, jak i nocą pozwala na dokładne określenie charakteru i współrzędnych celu. Średni błąd niedokładności obserwowanego celu w dzień z odległości 500 - 2000 m może wynosić nie więcej jak 50 - 200 m. W umiejscowieniu i przekazywaniu wykrytego celu grupy nie mogą popełniać większych pomyłek, ponieważ posługują się mapami w skali 1 : 50 000 lub 1 : 100 000. Bezpośrednia obserwacja celu wyklucza możliwość przekazywania danych o celach pozornych.

Dane o położeniu celu grupa rozpoznania specjalnego przekazuje natychmiast do centrum odbiorczego na fali dyżurnego odbioru. Czas obiegu informacji od chwili wykrycia celu i przekazania jej do Szefostwa Wojsk rakietowych i artylerii wynosi w przybliżeniu około 20 - 25 minut.

Uzasadnienie czasu przekazania informacji jest następujące:

- umiejscowienie celu, określenie jego współrzędnych, opracowanie meldunku przez dowódcę ^{pod} grupy i przekazanie go do dca grupy - około 5 min.;
- rozszyfrowanie meldunku przez dca grupy, zaszyfrowanie i przekazanie przez rdst R-350 do centrum nadawczo-odbiorczego oddziału /wydziału/ rozpoznania specjalnego, zarządu /oddziału/ rozpoznania sztabu Frontu /armii/- około 10 min.;
- przekazanie meldunku z oddziału /wydziału/ rozpoznania specjalnego do zarządu /oddziału/ rozpoznania sztabu Frontu /armii/ - około 10 min.

Razem 20 - 25 min. /20 minut w wypadku jeśli pominie się ogniwo podgrupa - dca grupy. Czas ten zapewnia grupie bezpieczne odejście na odległość 2 - 3 km od wykrytego celu.

W ciągu tego czasu kolumna dywizjonu wyrzutni rakietowych "Lacrosse", "Sergeant" /około 50 pojazdów/ może oddalić się na odległość do 5 km. Wynika stąd, że kolumna o małej ilości pojazdów, obserwowana przez krótki okres ~~może~~ może stanowić celu do wykonania uderzenia pociskiem jądrowym i rakietowym. Dane te mogą być jedynie wykorzystane do dalszego śledzenia kolumny przez lotnictwo rozpoznawcze, a przede wszystkim przez lotnictwo rozpoznania artyleryjskiego. Na podstawie powyższego można stwierdzić, że dane o przesunięciach wojsk mogą być wykorzystane tylko w tym wypadku jeśli dotyczą one kolumn długich np. brygady, batalionu lub innego oddziału przesuwanego się w danym punkcie przynajmniej przez okres 1 godziny.

Grupy rozpoznania specjalnego mogą również prowadzić rozpoznanie

i określać położenia celów powierzchniowych /zgrupowanie wojsk, rozmieszczenie stanowisk dowodzenia i oddziałów wyrzutni raketowych na stanowiskach startowych lub w rejonach pośrednich /wyczekiwania/. Tego rodzaju zadania grupy wykonują przez patrolowanie /poszukiwanie/ i obserwację określonych rejonów. Działająca w ten sposób grupa może ustalić z kilku punktów ogólny rejon lub jego część rozmieszczonego odwodu a przy przeniknięciu do wewnątrz ugrupowania poszczególne patrole mogą ustalić położenie najbardziej zwartych pododdziałów /oddziałów/ npla. Ustalone dane w pierwszym wypadku /jeśli dotyczą one określenia ogólnego rejonu zgrupowania/ mogą służyć do dalszego rozpoznania przez lotnictwo rozpoznawcze a w drugim wypadku dane te mogą być wykorzystane do wykonania uderzeń bronią raketową.

W podobny sposób grupy rozpoznania specjalnego prowadzą rozpoznanie ugrupowania oddziałów wyrzutni raketowych. Wydaje się jednak, że prowadzenie rozpoznania wyrzutni raketowych przez grupy rozpoznania specjalnego możliwe jest jedynie w wypadku kiedy przebywają one w rejonach pośrednich /wyczekiwania/, ponieważ przebywają one tam przez stosunkowo dłuższy okres. Wyrzutnie najnowszych typów przebywają na stanowiskach startowych około 30 minut. Wykrycie celu i przekazanie meldunku oraz odpalenie pocisku raketowego w podanym wyżej czasie praktycznie jest niemożliwe. Pozostaje więc wyłącznie możliwość wykrywania poszczególnych elementów ugrupowania oddziału wyrzutni raketowych w rejonach pośrednich /wyczekiwania/. Grupa prowadząca rozpoznanie w składzie kilku patroli może określić ogólne położenie ugrupowania a w dogodnej sytuacji /nocą/ może przeniknąć do wewnątrz ugrupowania i ustalić rozmieszczenie poszczególnych jego elementów. Cele umiejscowione przez obserwację z bliskich odległości mogą być w pełni wykorzystane do wykonania uderzeń środkami raketowymi.

b/ Rozpoznanie radioelektroniczne

Współczesny rozwój sił zbrojnych powoduje ciągły wzrost znaczenia elektroniki. Ze względu na wprowadzenie coraz to doskonalszych środków bojowych istnieje konieczność doskonalenia elektronicznych systemów kierowania pociskami, systemów dowodzenia i zbierania informacji o stałych i ruchomych obiektach, stanowiących cele uderzeń jądrowych. Dynamiczny rozwój radiokomunikacji i radiolokacji zapewnia możliwość wprowadzenia do wojsk różnorodnych środków łączności i stacji radiolokacyjnych grupowanych w poszczególne systemy. Ważnym zagadnieniem jest również sprawa wykrywania i niszczenia tych środków u przeciwnika. Skuteczne ich zwalczanie wymaga dokładnej znajomości posiadanych przez npla urządzeń radioelektronicznych, zasad ich użycia oraz aktualnych danych o pracy tych urządzeń w działaniach bojowych.

Zadania te można wykonać przez właściwe zorganizowanie rozpoznania środków radioelektronicznych npla, systematyczne zbieranie informacji, ich

opracowywanie i przekazywanie do zainteresowanych komórek sztabów i wojsk. Rozpoznanie radioelektroniczne ze względu na skrytość, możliwość prowadzenia z ugrupowania wojsk własnych, małą wrażliwość na przeciwdziałanie, duży zasięg, ciągłość pracy, natychmiastowe przekazywanie wiadomości oraz niezależność od charakteru terenu, pory roku i warunków atmosferycznych odgrywa niemałą rolę w organizowanym systemie rozpoznania.

Rozpoznanie radioelektroniczne w zależności od obiektów rozpoznania i wykorzystywanych środków będących na wyposażeniu pododdziałów rozpoznania radioelektronicznego dzieli się na:

- rozpoznanie radiowe;
- rozpoznanie systemów radiolokacyjnych i radionawigacyjnych.

Obiektami rozpoznania radiowego są radiostacje obsługujące systemy dowodzenia wojsk lądowych, lotnictwa i sił morskich oraz środki łączności radioliniowej. Ponadto przedmiotem rozpoznania radiowego mogą być radiostacje wojsk obrony terytorialnej, transportu kolejowego, agencji prasowych, rozgłośni radiowych, wykorzystywanych do propagandy oraz łączności państwowych organów państwowych.

Zasięg rozpoznania radiowego w zależności od stosowanych środków łączności można podzielić na rozpoznanie łączności dalekosiężnej i rozpoznanie o małym zasięgu. Rozpoznanie łączności dalekosiężnej prowadzi się siłami i środkami Frontu /częściowo armii/ z zasady w zakresie fal krótkich oraz częściowo w zakresie fal średnich i długich. Zasięg tego rozpoznania będzie nieograniczony, uwarunkowany zasięgiem urządzeń radiowych npla oraz rozmieszczeniem sił i środków pododdziałów rozpoznania radiowego.

Rozpoznanie systemów łączności o małym zasięgu prowadzone będzie siłami i środkami rozpoznania radiowego dywizji i częściowo armii, głównie radiostacji UKF wojsk lądowych na głębokości do 60 km oraz łączności lotnictwa taktycznego, którego zasięg będzie uzależniony od wysokości lotów tych samolotów.

Ważniejsze zadania rozpoznania radiowego:

- ustalanie dyslokacji jednostek sił lądowych, powietrznych i morskich oraz ich przegrupowań;
- ustalanie organizacji systemu dowodzenia wojsk, rozmieszczenia stanowisk dowodzenia oraz systemu obrony przeciwlotniczej;
- kontrola przygotowań i wprowadzenie nowych rodzajów broni i sprzętu do wojsk;
- ustalanie na czas rozmieszczenia środków masowego rażenia i możliwości ich użycia oraz sposób i czas ich przegrupowań;
- ustalanie ilości i przegrupowań sił i na tej podstawie określenie możliwości działania npla;

- śledzenie wewnętrznej sytuacji politycznej i ekonomicznej npla, stanu i działalności jego przemysłu zbrojeniowego i transportu itp.;

Wykonanie zadań przez pododdziały rozpoznania radiowego osiąga się przez:

- poszukiwanie i rejestrowanie pracy środków radiowych i radioliniowych w poszczególnych pasmach częstotliwości z ustaleniem ich przynależności i charakterystyk technicznych;
- przechwytywanie wiadomości przekazywanych w systemie łączności npla;
- namierzanie pracujących radiostacji mające na celu ustalanie ich rozmieszczenia w ugrupowaniu npla;
- analiza zdobytych informacji przez grupę operacyjną /analizującą/ oraz przekazywanie ich do sztabów zainteresowanych.

Do wykonywania zadań rozpoznania radioelektronicznego Front posiada:

- pułk rozpoznania radiowego;
- pułk rozpoznania systemów radiolokacyjnych.

Organizacja pułku rozpoznania radiowego:

dowództwo, sztab, wydział analityczno-informacyjny, kompania rozpoznania łączności radioliniowej, dwa bataliony rozpoznania radiowego i pododdziały zabezpieczenia. Wyższa struktura organizacyjna daje możliwość rozwinięcia w pasie działania wojsk Frontu dwóch systemów rozpoznania, zabezpieczających jego ciągłość. Znajdujący się na wyposażeniu sprzęt umożliwia przechwyt różnych emisji radiowych /literodruku, radiofonii, sygnałów zwielokrotnionych/ oraz umiejscowienie pracujących radiostacji przy pomocy urządzeń radionamierzenia.

Ugrupowanie

Pułk rozpoznania radiowego ugrupowuje się w dwóch rzutach. W pierwszym rzucie na głębokości 20-30 km od rubieży styczności wojsk rozwija się jeden z batalionów rozpoznania radiowego, tworząc następujące elementy ugrupowania:

- trzy punkty radionamierzenia/po dwa radionamierniki taktyczno-operacyjne i jedna rdst R-118 na każdym punkcie/;
- centrum przechwytu radiowego /dwie kompanie - 12 aparatów przechwytu - 52 odbiorniki KF/;
- grupa operacyjna /analizująca/ dla zbierania i opracowywania danych z rozpoznania;
- stanowisko dowodzenia batalionu.

Ponadto w pierwszym rzucie rozwija się kompania rozpoznania łączności radioliniowej na trzech punktach /po jednej stacji rozpoznania i jednej rdst R-118 na każdym punkcie/. Kompania ta rozwija się w pasie o szerokości około 80 km na głównym kierunku działania wojsk Frontu, 5 - 6 km od rubieży styczności wojsk.

Siłki i środki batalionu pierwszego rzutu prowadzą rozpoznanie głównie na falach przyziemnych na głębokość zadania bliższego wojsk Frontu.

Drugi batalion rozpoznania radiowego stanowi drugi rzut pułku i rozwija identyczne elementy ugrupowania jak w batalionie pierwszego rzutu. Batalion ten rozwija się w pasie o szerokości 350 - 400 km na głębokości do 200 km od rubieży styczności z nplm i prowadzi rozpoznanie środków radiowych na odległości do 800 i więcej km w zależności od mocy stacji radiowych npla i ugrupowania środków rozpoznania radiowego. Głębokość ugrupowania drugiego rzutu uwarunkowana jest możliwością organizowania przechwyty i namiaru środków radiowych npla od KA wzwyż na falach odbitych.

Dla przekazywania wiadomości z pododdziałów pierwszego rzutu do wydziału analityczno-informacyjnego oraz z wydziału do zarządu rozpoznawczego sztabu Frontu jak również dla potrzeb dowodzenia pułku organizuje się łączność radiową i radioliniową.

Powyższe ugrupowanie sił i środków rozpoznania radiowego umożliwia zabezpieczenie ciągłości rozpoznania w czasie prowadzenia operacji, daje możliwość prowadzenia rozpoznania środków łączności KF wojsk lądowych, UKF sił powietrznych oraz łączności radioliniowej. Stosowane środki zabezpieczają prowadzenie przechwyty przekazywanych informacji środkami łączności radiowej i radioliniowej npla, umiejscowienie tych środków w ugrupowaniu npla oraz² prowadzenie analizy technicznej przechwytywanych emisji, pozwalających ustalić ilość i rodzaj stosowanych środków radio-technicznych na odpowiednich szczeblach dowodzenia.

Biorąc pod uwagę powyższe możliwości techniczne sprzętu rozpoznania radiowego pułku, analizę techniczno-operacyjną systemów dowodzenia npla oraz dyslokację jego środków technicznych, rozpoznanie radiowe prowadzone siłami pułku może dać następujące ~~widz~~ możliwości:

- ustalić skład i ugrupowanie wojsk npla w pasie działania wojsk Frontu;
- określić dyslokację sztabów jednostek sił lądowych, powietrznych i morskich npla oraz ustalać w niej zmiany;
- ustalić organizację systemu dowodzenia wojskami i system obrony plot;
- ustalać wykorzystywane przez npla środki łączności w zależności od ich rodzajów emisji i stosowanych mocy;
- ustalić możliwości npla wynikające z sytuacji bojowej oraz czasu i kierunku działania wprowadzonych odwodów;
- ustalić numerację i nazwy jednostek oraz określenie prawdopodobnych linii rozgraniczenia i punktów dowodzenia;

- wykryć w porę nowoprowadzone urządzenia radioelektroniczne do wojsk oraz system dowodzenia jednostek artylerii polowej i raketowej.

Rozpoznanie radiowe prowadzone siłami pułku daje możliwość jednoczesnej kontroli i przechwytu radiowego około 200 sieci i kierunków radiowych organizowanych w systemie dowodzenia npla od szczebla KA do GA włącznie. Pozwala to objąć rozpoznaniem zasadnicze sieci i kierunki radiowe dowodzenia wojsk lądowych, sił powietrznych i częściowo morskich /poniważ te ostatnie leżą w kompetencji środków rozpoznania radioelektronicznego marynarki wojennej/.

Rozpoznanie systemów radiolokacyjnych jest częścią składową rozpoznania radioelektronicznego. Bezpośrednimi obiektami tego rozpoznania są wszelkiego rodzaju stacje radiolokacyjne stosowane w wojskach OPL, dowodzenia, nawigacji lotniczej i morskiej, środki radiolokacyjne artylerii polowej i raketowej, nadzorowania przedniego skraju i wykrywania techniki bojowej npla. Ustalenie rozmieszczenia stacji radiolokacyjnych pracujących w poszczególnych systemach ugrupowania npla i określenie na podstawie ich charakterystyk technicznych przeznaczenia daje możliwość skutecznego ich niszczenia i stosowania środków przeciwdziałania radioelektronicznego.

Pozwala to ustalić bazowanie lotnictwa, przypuszczalne rejony rozmieszczenia i ugrupowania artylerii polowej i raketowej oraz innych elementów ugrupowania npla. Jednym z ważniejszych zadań rozpoznania systemów radiolokacyjnych jest uprzedzenie własnych wojsk o przygotowaniu npla do użycia broni jądrowej.

Rozpoznanie to prowadzi się przy pomocy rozpoznawczych stacji radiolokacyjnych pokrywających pasma częstotliwości zasadniczych systemów radiolokacyjnych i radionawigacyjnych npla. Stacje te dają możliwość ustalenia częstotliwości pracujących urządzeń radiolokacyjnych npla /długość fal/, rodzaju promieniowanych impulsów i czasu ich trwania, częstotliwość powtarzania, ustalania szerokości charakterystyk promieniowania oraz szybkości /częstotliwości/ obrotów urządzeń antenowych.

Ponadto rozpoznawcze stacje radiolokacyjne umożliwiają określenie miejsca pracy radarów npla przez dokonywanie wcięć /pelengację/ z dwóch-trzech stacji.

W rozpoznaniu systemów radiolokacyjnych występują następujące procesy funkcjonalne: poszukiwanie, namierzanie /pelengacja/, analiza zdobytych informacji i informowanie.

W toku poszukiwania podobnie jak w rozpoznaniu radiowym należy ustalić parametry techniczne pracujących urządzeń npla. Przez namierzanie ustala się miejsce pracy danych urządzeń radiolokacyjnych. Analizę prowadzi grupa operacyjna /analizujące/ odpowiednich pododdziałów, które oprą-

cowują charakterystyki techniczne wykrytych obiektów, ustalają ich przeznaczenie i miejsce w ugrupowaniu npla oraz przekazują dane z rozpoznania do odpowiednich komórek sztabu Frontu.

Zasięg prowadzenia rozpoznania systemów radiolokacyjnych npla będzie uzależniony od przeznaczenia i możliwości radiolokacyjnego sprzętu rozpoznawczego i wynosi on średnio dla sprzętu stosowanego na szczeblach taktyczno-operacyjnych do 40 - 60 km, na szczeblach operacyjnych do 400 - 600 km.

Obserwuje się znaczne nasycenie wojsk środkami radiolokacyjnymi. Np. npl posiada na odpowiednich szczeblach organizacyjnych następujące ilości stacji radiolokacyjnych:

- w kompanii - 1 ..
- w batalionie - 4 - 7
- w brygadzie - 18 - 25
- w dywizji - 80 - 100
- w korpusie - około 500
- † w armii polowej - około 1800 stacji.

Dla przykładu inne środki posiadają:

- samolot B-52 - 7 stacji radiolokacyjnych;
- samolot F-100 - 4 " "
- lotniskowiec - do 18 stacji radiolokacyjnych
- krążownik - ok. 14 " "
- okręt podwodny - 1 stację radiolokacyjną.

Organizacja pułku rozpoznania systemów radiolokacyjnych

W skład pułku wchodzi:

- dowództwo;
- sztab;
- wydział analityczno-informacyjny;
- batalion rozpoznania bliskiego zasięgu w składzie trzech kompanii, każda w składzie - jeden pluton stacji RPS-5, jeden pluton stacji ARS-3M, pluton łączności;
- batalion rozpoznania dalekiego zasięgu w składzie - centrum przechwyty radiowego i trzech kompanii dalekiego rozpoznania, każda w składzie - pluton łączności, pluton dalekiego wykrywania, pluton rozpoznania systemów radionawigacyjnych, pluton stacji POST;
- pododdziały zabezpieczenia.

Siły i środki rozpoznania systemów radiolokacyjnych oprócz prowadzenia rozpoznania w zakresie radiolokacji przeznaczone są również do wykrywania systemów radionawigacyjnych, kierowania rakiet oraz łączności radiowej zabezpieczającej działanie tych systemów. Biorąc pod uwagę różnorodność sprzętu rozpoznawczego będącego na wyposażeniu pułku oraz

jego możliwości, pułk wykonuje zadania dla potrzeb wszystkich rodzajów wojsk i służb Frontu.

Ugrupowania

Pułk rozpoznania systemów radiolokacyjnych ugrupowuje się w dwóch rzutach. W pierwszym rzucie ugrupowuje się batalion bliskiego zasięgu rozwijając w odległości do 5 km od przedniego skraju w pasie o szerokości do 40 km siły i środki pododdziałów wyposażonych w stacje rozpoznawcze typu RPS-5 /trzy posterunki po dwie stacje RPS-5/. Następnie w odległości 10 - 15 km od przedniego skraju w pasie o szerokości 80 - 120 km rozwija się pododdziały rozpoznawczych stacji ARS-3M tworząc trzy punkty rozpoznawcze /po dwie stacje ARS i jednej stacji POST oraz radiostacji KF R-118 na każdym punkcie/. Takie ugrupowanie sił i środków batalionu pierwszego rzutu daje możliwości wykonywania dużego manewru siłami i środkami, zabezpiecza ciągłość rozpoznania w operacji zaczepnej Frontu oraz zabezpiecza zasięg rozpoznania dla pododdziałów RPS-5 do 30.- 40 km, dla pododdziałów ARS-3 M do 150 km.

Do głównych zadań sił i środków batalionu pierwszego rzutu należy:

- wykrywanie urządzeń radiolokacyjnych npla przeznaczonych do rozpoznania techniki bojowej, ugrupowanych w batalionach pierwszego rzutu;
- wykrywanie środków radiolokacyjnych artylerii polowej i raketowej rozmieszczonych w głębokości taktyczno-operacyjnej;
- wykrywanie środków radiolokacyjnych i radionawigacyjnych przeznaczonych do kierowania i naprowadzania lotnictwa na cele naziemne;
- umiejscowianie stacji radiolokacyjnych artylerii OPL wojsk znajdujących się w zasięgu rozpoznania.

Rozpoznanie tych systemów i umiejscowianie poszczególnych urządzeń radiolokacyjnych npla umożliwia ustalenie rozmieszczenia artylerii polowej i raketowej na głównym kierunku działania wojsk Frontu, ustalenie rozmieszczenia artylerii plot i posterunków kierowania i naprowadzania lotnictwa taktycznego.

Batalion rozpoznania dalekiego zasięgu tworzy drugi rzut pułku i rozwija się w całej szerokości pasa działania wojsk Frontu na głębokości do 150 - 200 km od rubieży styczności z nplem i rozwija następujące elementy ugrupowania:

- trzy punkty rozpoznania w sile po jednej kompanii rozpoznania ~~aparatu~~ ^{systemów} radiolokacyjnych wraz ze środkami łączności na każdym z nich /w skład takiego punktu wchodzi - pluton SDR, pluton POST, pluton radionamierzenia systemów radionawigacyjnych/;
- centrum przechwyty łączności specjalnej i radionawigacji, wyposażone w trzy aparatownie /17 odbiorników radiowych/;

- wydział analityczno-informacyjny i SD pułku.

Do głównych zadań batalionu dalekiego zasięgu należy:

- ustalanie systemu radiolokacyjnego osłony wojsk i obiektów w głębi operacyjnej;
- wykrywanie środków broni jądrowej w znaczeniu operacyjno-strategicznym;
- ustalanie systemów nawigacyjnych w rejonie lotnisk oraz urządzeń radionawigacyjnych rozmieszczonych w głębokości operacyjnej;
- ustalanie samolotowych środków elektronicznych.

Łączność pododdziałów rozpoznawczych pierwszego rzutu z grupą operacyjną i SD batalionu oparte jest na środkach łączności radiowej UKF i KF.

Kierowanie siłami i środkami batalionu dalekiego zasięgu opiera się na systemie łączności radiowej przy użyciu radiostacji średniej mocy, łączność pomiędzy batalionami oraz ze sztabem Frontu organizowana jest na stacjach radioliniowych i radiostacjach KF.

Zasady organizacji i rozpoznania radioelektronicznego oraz skład i wyposażenie pododdziałów armii ogólnowojskowej

Rozpoznanie radioelektroniczne prowadzone na szczeblu armii obejmuje rozpoznanie radiowe i systemów radiolokacyjnych i powinno dostarczyć zasadnicze dane o środkach radioelektronicznych npla znajdujących się na obszarze o szerokości pasa działania armii i głębokości 200 - 300 km.

Rozpoznanie to powinno ustalić:

- skład i ugrupowanie bojowe wojsk w pasie armii;
- rozmieszczenie stanowisk i punktów dowodzenia do AP włącznie;
- prawdopodobne linie rozgraniczenia do batalionu włącznie;
- rejon SO artylerii i wyrzutni pocisków raketowych;
- system kierowania ogniem artylerii polowej i OPL osłony wojsk;
- lotniska i kierunki lotów samolotów z jednoczesnym ustaleniem radioelektronicznej aparatury pokładowej;
- system łączności radiowej i radioliniowej;
- śledzenie zachodzących zmian w ugrupowaniu npla i przesunięcia stanowisk dowodzenia, drugich rzutów i odwodów oraz kierunki ich podejścia;
- system dowodzenia i naprowadzania lotnictwa taktycznego.

Do wykonania powyższych zadań armia posiada pułk rozpoznania radioelektronicznego w składzie:

- batalion rozpoznania radiowego;
- batalion rozpoznania systemów radiolokacyjnych;
- pododdziały zabezpieczenia.

W skład batalionu rozpoznania radiowego wchodzi sztab, wydział analityczno-informacyjny oraz trzy kompanie rozpoznania radiowego KF i UKF w każdej - pluton namierzania KF i UKF, pluton odbioru słuchowego KF i UKF, pluton odbioru mechanicznego KF, drużyna łączności i drużyna gospodarcza.

Batalion posiada

- namierników KF szczebla taktycznego - 6
- namierników UKF R-307 - 3
- namierników UKF R-308 - 3
- odbiorników radiowych UKF - 30
- odbiorników radiowych KF - 40

W skład batalionu rozpoznania systemów radiolokacyjnych wchodzi:

- dwie kompanie rozp. syst. radiolokacyjnych /w każdej znajduje się pluton stacji RPS-5, pluton stacji ARS i SKR, drużyna łączności i drużyna gospodarcza/;

Sprzętu: RPS-5 - 4 szt; ARS-3M - 4 szt;
SKR - 4 szt.; środki łączności.

Ponadto na szczeblu pułku występuje:

- jedna kompania rozpoznania radioelektronicznego UKF posiadająca trzy plutony rozpoznania UKF, z których każdy posiada dwa namierniki UKF R-363 oraz jedną aparatownię przechwyty UKF;
- jedna kompania rozpoznania stacji radioliniowych w składzie trzech plutonów, z których każdy posiada jedną stację R-375 i urządzenie WU-41M oraz radiostację KF R-118;
- pododdziały zabezpieczenia pułku.

Ugrupowanie

Ugrupowanie sił i środków pułku uzależnione jest od konkretnych sytuacji bojowych oraz możliwości technicznych sprzętu rozpoznawczego. Powinno ono zapewnić przechwyt najważniejszych sieci i kierunków radiowych oraz namiar radiostacji w pasie działania armii:

- łączności radiowej UKF i radioliniowej na głębokości do 30 km;
- łączności radiowej KF na głębokości do 3000 km.

Ponadto zadaniem sił i środków pułku jest wykrywanie systemów radiolokacyjnych z umiejscowianiem różnorodnych stacji radiolokacyjnych naziemnych npla na głębokości około 60 km.

Środki rozpoznania radiowego znajdujące się w batalionie pułku armijnego ze względu na dużą ilość różnego typu radiostacji w ugrupowaniu npla /na szczeblu dywizji około 3500 radiostacji/ będących w zasięgu rozpoznania nie dają możliwości objęcia rozpoznaniem wszystkich sieci i kierunków radiowych npla, a tym samym przechwyty całej korespondencji. Z tych też względów rozpoznaniem i kontrolą powinny być objęte jedynie zasadnicze

sieci dowodzenia i współdziałania. Wyliczenia wykazują, że tego rodzaju sieci łączności /w zakresie 20-60 MHz/ w pasie korpusu armijnego znajduje się około 120, w dywizji piechoty - 25 oraz w zakresie UKF /10-30 MHz/ około 150, łączności radioliniowej /zakres 60 - 300 MHz/ do 30 kierunków i łączności lotnictwa taktycznego w reżymie "ziemia-powietrze" /zakres 225 - 400 MHz/ około 20.

Posiadanyimi środkami rozpoznania radiowego pułku można objąć kontrolą około 60 % wymienionych wyżej sieci i kierunków radiowych npla. Część zadań rozpoznawczych na korzyść armii będzie wykonywana środkami rozpoznania radioelektronicznego Frontu.

Srodki rozpoznania systemów radiolokacyjnych pułku są w stanie wykryć środki radiolokacyjne, znajdujące się w ugrupowaniu artylerii dywizji i KA, stacje naprowadzania lotnictwa taktycznego oraz środki radiolokacyjne wykrywania techniki bojowej, znajdujące się w ugrupowaniu pierwszego rzutu dywizji.

Biorąc pod uwagę wykonanie powyższych zadań najbardziej celowe jest ugrupowanie pułku w dwóch rzutach.

W pierwszym rzucie na głównym kierunku działania wojsk armii na głębokości 3 - 5 km od rubieży styczności wojsk ugrupowuje się kompanię rozpoznania radiowego UKF, plutony rozpoznawczych stacji radiolokacyjnych RPS-5 oraz kompanię rozpoznania łączności radioliniowej.

W drugim rzucie na głębokości 10 - 15 km od rubieży styczności wojsk w pasie armii rozwija się plutony stacji ARS i SKR, namierniki KF i UKF /R-307 i R-308/ oraz plutony przechwyty radiowego KF.

Z planowanych sił i środków drugiego rzutu tworzy się następujące elementy ugrupowania:

- trzy punkty rozpoznania radioelektronicznego, każdy w składzie dwóch namierników KF, jednego namiernika R-306 lub R-307, jednej stacji ARS i SKR oraz dwóch radiostacji KF R-118;
- centrum przechwyty radiowego w składzie 9-ciu aparatowni przechwyty radiowego;
- wydział analityczno-informacyjny i SD pułku.

Rozpoznanie radioelektroniczne we współczesnych operacjach /jak również w okresie pokoju/ umożliwia zdobycie wielu cennych informacji o nplu lecz nie jest w stanie zastąpić innych środków i sposobów, które należy stosować równolegle i kompleksowo. Spełnić jednakże winno ważną rolę w ogólnym systemie rozpoznania Frontu /armii/. Jest ono środkiem, który w wielu wypadkach może rozwiązać problem zdobycia takich informacji, których innymi środkami uzyskać nie można. Należy jedynie stale mieć na uwadze fakt, że npl w każdych warunkach będzie prowadził nie tylko rozpo-

znanie radioelektroniczne, lecz przede wszystkim szerokie przeciwdziałanie i kontrprzeciwdziałanie radioelektroniczne /metody unikania, przerywania lub likwidowania przeciwdziałania radioelektronicznego przeciwnika/, gdyż siły zbrojne państw zachodnich traktują wojnę elektroniczną /w eterze/ jako dodatkowy środek walki z nieprzyjacielem. Należy się liczyć z szerokim zakłócaniem radiowym przede wszystkim w dynamice walki, na wszystkich szczeblach dowodzenia, w decydujących momentach, przy użyciu nowych metod i sposobów, które trzeba będzie rozpoznać. Stosowanie zakłóceń będzie dotyczyło głównie tych sieci radiowych, które są jedynym technicznym środkiem łączności /łączność z samolotami, okrętami, między oddziałami i pojazdami będącymi w ruchu itp./. Prowadzenie rozpoznania w tych warunkach wymagać będzie doskonałego sprzętu i wszechstronnie przygotowanych specjalistów.

c/ Rozpoznanie powietrzne

Podstawę planowania rozpoznania powietrznego przez zarząd rozpoznawczy sztabu Frontu stanowią: decyzja dcy Frontu, stan sił i środków rozpoznania powietrznego Frontu oraz zadania, które ma wykonać lotnictwo rozpoznawcze.

Planowanie wykorzystania lotnictwa rozpoznawczego przeprowadza się na okres wykonania zadania bliższego Frontu. Szczegółowo planuje się na jeden dzień, pozostawiając średnio około 10 s/l w odwodzie. Podstawowe zadania rozpoznania powietrznego włącza się do ogólnego planu rozpoznania zarządu rozpoznawczego.

Pałk lotnictwa rozpoznania taktycznego przydziela się eskadrami armiom ogólnowojskowym. Bezpośrednie dowodzenie tymi siłami realizuje AL.

1. Do podstawowych zadań rozpoznania powietrznego należy:

- wykrycie środków przenoszenia broni jądrowej na stanowiskach startowych, w rejonach ześrodkowania lub wyczekiwania, w marszu i na postoju;
- ustalenie rejonów budowy stanowisk startowych dla wyrzutni pocisków raketowych;
- śledzenie za przegrupowaniem broni raketowej w kierunku i wzdłuż linii frontu;
- rozpoznanie rejonów prawdopodobnego rozmieszczenia broni raketowej;
- wykrywanie rejonów rozmieszczenia odwodów taktycznych i operacyjnych npla, szczególnie odwodów pancernych, śledzenie na ich działalnością oraz ustalanie czasu i kierunku ich przesunięć;
- wykrywanie lotnisk i lądowisk lotnictwa wojsk lądowych, ilości bazujących na nich samolotów i śmigłowców;
- wykrywanie stanowisk i punktów dowodzenia;
- ustalanie charakteru i zakresu prac inżynierskich;
- fotografowanie rubieży obronnych;

- rozpoznanie baz morskich i ruchów okrętów na morzu;
- śledzenie bazowania lotnictwa npla w pasie ~~Frontu~~ **Frontu**;
- prowadzenie obserwacji pola walki.

Należy podkreślić, że zdecydowana większość przegrupowań odwodów taktycznych i operacyjnych npla dokonywana będzie w nocy. Dlatego też rozpoznanie powietrzne w nocy nabiera szczególnego znaczenia.

2. Siły i środki rozpoznania powietrznego Frontu

W skład lotnictwa rozpoznawczego Frontu wchodzi:

- pułk lotnictwa rozpoznania operacyjnego;
- pułk lotnictwa rozpoznania taktycznego.

Ponadto wszystkie załogi I i II klasy lotnictwa bojowego DLO przygotowane są do prowadzenia rozpoznania w każdych warunkach atmosferycznych.

Pułk lotnictwa rozpoznania operacyjnego składa się z dwóch eskadr każda w składzie trzech kluczy po 3 samoloty IL-28 i IL-28R - razem 10 samolotów w eskadrze i 22 w pułku /2 x 10 + 2 samoloty dcy i z-cy d/s liniowych/. Do opracowania rezultatów rozpoznania fotograficznego pułk posiada kompanię fotografowania w składzie dwóch zespołów po 9 ludzi.

Pułk lotnictwa rozpoznania taktycznego składa się z trzech eskadr po 12 samolotów LIM-2R lub LIM-6R w każdej - razem 40 samolotów w pułku /3 x 12 = 36 + 4 dcy, z-cy d/s liniowych, nawigatora i szefa strzelania powietrznego pułku/.

Srednie natężenie działań dla plro wynosi 2 a dla plrt 3 pułkowyłoty na dobę /w ciągu pierwszych 3-4 dni operacji, po tym natężenie maleje/.

Możliwości

Para samolotów myśliwsko-rozpoznawczych lub jeden IL-28 w jednym wylocie, może wykonać jedno z niżej wymienionych zadań:

- rozpoznać 1-2 rejonu ześrodkowania odwodów npla w sile do brygady każdy;
- rozpoznać rejon ześrodkowania jednej dywizji;
- rozpoznać 2-3 stanowiska startowe wyrzutni pocisków raketowych;
- rozpoznać baterię wyrzutni pocisków raketowych z wszystkimi elementami zabezpieczenia;
- rozpoznać 1-2 odcinki dróg o długości 50-60 km każdy;
- rozpoznać 2-3 lotniska;
- rozpoznać 2-3 stanowiska dowodzenia;
- prowadzić obserwację pola walki w rejonie o wymiarach 15-20 km w ciągu 15-20 minut;
- sfotografować odcinek długości 50-70 km /IL-28/.

Możliwości bojowe załóg w nocy są o 50 % mniejsze niż w dzień. W ciągu doby załoga może wykonać 2-3 wyloty na rozpoznanie.

Sposoby prowadzenia rozpoznania powietrznego:

- plro - podstawowy i fotografowanie, pomocniczy - wzrokowy.
Obserwację /rozpoznanie/ wzrokową prowadzi się z wysokości 200-300 m, fotografowanie z wysokości 8 - 10 000 m;
- plrt - wzrokowo-fotograficzny z małych wysokości 200-300 m.

Zakłada się, że załoga powinna rozpoznać obiekt /cel/ z pierwszego nalotu. Przy rozpoznaniu broni raketowej przez samoloty myśliwsko-rozpoznawcze zakłada się jednocześnie zwalczanie jej przy pomocy broni pokładowej /jedno działko 37 mm i dwa NR - 27 mm/.

3. Siły i środki rozpoznania powietrznego armii ogólnowojskowej

Armia ogólnowojskowa znajduje się w drugim rzucie operacyjnym Frontu, nie otrzymuje sił i środków rozpoznania powietrznego. Nie przydziela się jej również żadnego limitu lotnictwa rozpoznawczego. Niezbędne dane o przeciwniku /do czasu otrzymania zadania wprowadzenia jej do bitwy/ otrzymuje z zarządu rozpoznania sztabu Frontu, który uwzględnia jej potrzeby w swoim planie rozpoznania.

Armia ogólnowojskowa znajdująca się w I rzucie operacyjnym Frontu, do prowadzenia rozpoznania powietrznego na korzyść własną i według jej planu może otrzymać:

- eskadrę taktycznego lotnictwa rozpoznawczego lub ekwiwalentne siły w postaci określonej ilości samolotów rozpoznawczych;
- eskadrę lotnictwa rozpoznania artyleryjskiego;
- kilka kluczów śmigłowców obserwacyjnych /artyleryjskich/.

Eskadra taktycznego lotnictwa rozpoznawczego i eskadra lotnictwa rozpoznania artyleryjskiego przy ich średnim stopniu ukończenia wyrażającym się 80 % stanu etatowego mogą w ciągu doby wykonać do 72 s/l na korzyść armii. x/

Ilość kluczów śmigłowców obserwacyjnych w zasadzie nigdy nie będzie mniejsze niż ilość dywizji znajdujących się w pierwszym rzucie armii. Śmigłowce obserwacyjne mogą wykonać do trzech - czterech lotów na rozpoznanie w ciągu doby, trwających około 2 godzin lub podwójną ilość odpowiednio

krótszych w czasie. xx/

x/ Pojedyncza załoga /para lotnictwa rozpoznania taktycznego może w jednym locie wykonać jedno z następujących zadań: rozpocząć 2-3 obiekty /lotniska, węzły drogowe, stanowiska ogniowe/, 1-2 rejonny zesrodkowania wojsk, 1-2 odcinki dróg lub linii kolejowych o łącznej długości do 200 km, prowadzić obserwację pola walki w rejonie o powierzchni 500 km².

Pojedyncza załoga lotnictwa rozpoznania art. może w jednym locie wykonać jedno z następujących zadań: wykonać rozpoznanie bezpośrednio 1-3 obiektów /klasy most, przeprawa, wiadukt lub 1-2 elementy ugrupowania dywizji raket/, rozpoznać 1-2 pododdziały czołgów lub piechoty zmot., skontrolować skutki własnych uderzeń jądrowych wykonanych na 2-3 obiekty.

xx/ Pojedyncza załoga śmigłowca obserwacyjnego może w ciągu jednego lotu wykonać jedno z następujących zadań: rozpoznać cel a następnie korygować ogień artylerii do tego celu, przeprowadzić rozpoznanie bezpośrednio 1-2 obiektów dla rakiet taktycznych lub artylerii, skontrolować rezultaty własnych uderzeń raketowo-jądrowych wykonanych na 1-2 cele.

Oprócz wyżej wymienionych sił armia ogólnowojskowa do prowadzenia rozpoznania powietrznego może użyć określoną ilość lotów samolotów myśliwsko-szturmowych, które otrzymują w formie limitu na wsparcie działań naziemnych. O wykorzystaniu załóg samolotów myśliwsko-szturmowych do prowadzenia rozpoznania decyduje dowódca armii ogólnowojskowej. Decydując się na użycie lotnictwa myśliwsko-szturmowego do zadań rozpoznania powietrznego dowódca armii powinien oprzeć tę decyzję o szczegółową i wnikliwą analizę sytuacji i możliwości posiadanych środków rozpoznania powietrznego, zdając sobie w pełni sprawę z tego, że lotnictwo myśliwsko-szturmowe jest głównie przeznaczone do działań na obiekty naziemne.

Środki rozpoznania powietrznego przydzielone armii ogólnowojskowej umożliwiają prowadzenie rozpoznania na głębokość 150 - 200 km za linią frontu. Ideальnym rozwiązaniem byłoby posiadanie przez armię środków rozpoznania powietrznego umożliwiających prowadzenie rozpoznania na całą głębokość operacji t.j. 350 - 400 i więcej km. Niestety możliwości samolotów rozpoznania taktycznego i artyleryjskiego, aktualnie znajdujących się na uzbrojeniu nie dają takich możliwości.

Rozpoznanie powietrzne na większą głębokość prowadzi pułk rozpoznania operacyjnego, którego działania planowane są na /szerokim/ szczeblu Frontu. W tych warunkach sztab armii może jedynie składać zapotrzebowania na rozpoznanie obiektów położonych na większej głębokości. W wyjątkowych sytuacjach lotnictwo rozpoznania operacyjnego może być wykorzystane według planu armii. Może to mieć miejsce np. jeżeli warunki atmosferyczne lub nocna pora doby uniemożliwiają użycie do określonych zadań samolotów rozpoznania taktycznego lub artyleryjskiego.

Przed pozostającymi w dyspozycji armii ogólnowojskowej środkami rozpoznania powietrznego stają do wykonania następujące zadania:

- wykrycie i rozpoznanie przegrupowań artyleryjskich i raketowych środków napadu jądrowego w kierunku linii frontu, ustalenie rejonów ich ześrodkowania /wyczekiwania/ i stanowisk ogniowych oraz określenie ich współrzędnych;
- wykrywanie, potwierdzenie i sprawdzenie danych o rozmieszczeniu składów /punktów zaopatrywania/ broni jądrowej;
- rozpoznanie rubieży obronnych i innych umocnień polowych szczególnie na przeszkodach terenowych i wodnych;
- rozpoznanie składu i ugrupowania taktycznego i operacyjnego, miejsce rozmieszczenia odwodów i kierunków ich przesunięć;
- wykrycie zasadniczych stanowisk dowodzenia i węzłów łączności związków taktycznych i operacyjnych;
- rozpoznanie planowanych rejonów wysadzenia własnych desantów powietrznych oraz rejonów przyległych z punktu możliwości podciągnięcia przez przeciwnika się do przeciwdziałania siłom desantu;

- określenie warunków, charakteru i intensywności przewozów przeciwnika w pasie działania armii oraz określenie rejonów załadowania i wyładowania wojsk i sprzętu;
- prowadzenie obserwacji pola walki na korzyść pierwszprzutowych dywizji;
- prowadzenie bezpośredniego i kontrolnego rozpoznania oraz korygowanie ognia artylerii;
- rozpoznanie warunków pogody.

Oprócz wymienionych wyżej zadań, lotnictwo rozpoznawcze może prowadzić rozpoznanie lotnictwa i systemu obrony powietrznej przeciwnika w pasie natarcia armii, jeżeli zadania te nie będą planowane w sposób scentralizowany na szczeblu Frontu.

4. Planowanie rozpoznania powietrznego na szczeblu armii ogólnowojskowej

Rozpoznanie powietrzne na korzyść armii przed wejściem jej do bitwy, organizuje się w sposób scentralizowany na szczeblu Front-armia lotnicza. Jest to podyktowane tym, że armia znajdująca się w drugim rzucie operacyjnym lub przegrupowywana z głębi nie posiada środków rozpoznania powietrznego /nie przydziela się jej/ oraz tym, że w tych warunkach armia nie posiada możliwości /duża odległość/ prowadzenia rozpoznania. W związku z tym dopiero w okresie bezpośrednio poprzedzającym wejście armii do bitwy otrzymuje ona środki rozpoznania powietrznego.

Podstawą planowania rozpoznania powietrznego w armii jest decyzja dowódcy armii, wytyczne DL i zarządza rozpoznania Frontu dotyczące zasad wykorzystania sił i środków oraz siły i środki rozpoznania powietrznego przydzielone armii.

Planując rozpoznanie na szczeblu armii ogólnowojskowej organa zajmujące się tym planowaniem powinny kierować się następującymi głównymi zasadami:

- lotnictwo rozpoznawcze należy wykorzystywać na głównym kierunku działań armii i do rozpoznania tych obiektów, które nie mogą być rozpoznane innymi środkami rozpoznania wojskowego;
- rozpoznanie broni jądrowej i środków jej przenoszenia należy uważać za pierwszoplanowe i dlatego na to zadanie należy wydzielić siły w pierwszej kolejności;
- do prowadzenia rozpoznania środków napadu jądrowego należy wydzielać najlepsze załogi;
- przy planowaniu sił na rozpoznanie należy uwzględniać możliwości środków obrony powietrznej przeciwnika, warunki działań, możliwości sprzętu oraz wyszkolenie załóg;
- jeżeli siły lotnictwa rozpoznawczego /lub limit/ nie są w stanie wykonać określonych zadań należy korzystać z lotnictwa myśliwsko-szturmowego lecz tylko w granicach przydzielonego limitu na wsparcie;

- lotnictwo myśliwsko-szturmowe należy wykorzystywać w pierwszym rzędzie do obserwacji pola walki;
- lotnictwo rozpoznania artyleryjskiego należy w pierwszym rzędzie wykorzystywać do prowadzenia rozpoznania bezpośredniego i kontrolnego na korzyść wojsk raketowych;
- planując rozpoznanie należy pozostawić określone siły w odwodzie dla zachowania ciągłości rozpoznania.

Planowaniem rozpoznania powietrznego na szczeblu armii ogólnowojskowej zajmuje się oddział rozpoznania sztabu armii, wydział rozpoznania dowództwa wojsk raketowych i artylerii armii oraz stanowisko współdziałania lotnictwa, w składzie którego znajduje się grupa rozpoznawcza.

Oddział rozpoznawczy armii jest ogólnym koordynatorem w planowaniu rozpoznania powietrznego. Na podstawie decyzji dowódcy armii oraz znajomości możliwości i koncepcji użycia środków rozpoznania podległych mu bezpośrednio stawia on zadania dla rozpoznania powietrznego. Stawiając zadania dla rozpoznania powietrznego, oddział rozpoznawczy musi uwzględniać te zadania, które wykonują klucze śmigłowców obserwacyjnych znajdujące się w związkach taktycznych, tak aby nie zachodziły wypadki dublowania zadań. Dotyczy to szczególnie obserwacji pola walki w pasie bezpośrednio przyległym do linii frontu.

Bardzo istotne znaczenie w planowaniu rozpoznania na szczeblu armii ma problem określenia ważności i kolejności wykonywania zadań rozpoznania powietrznego. Obowiązany jest to czynić oddział rozpoznania armii.

Jeżeli podczas planowania rozpoznania powietrznego wyniknie problem braku sił do wykonywania niektórych zadań, oddział rozpoznawczy armii może się zwrócić z zapotrzebowaniem na dodatkowe siły do zarządu rozpoznania Frontu. Może to mieć miejsce szczególnie przy planowaniu rozpoznania na okres nocy lub fotografowania lotniczego. Wynika to z tego, że eskadra taktycznego rozpoznania lotniczego przydzielona armii ogólnowojskowej przy obecnym wyposażeniu posiada ograniczone możliwości prowadzenia rozpoznania fotograficznego oraz w nocy.

Oddział rozpoznania sztabu armii ogólnowojskowej podczas określenia potrzeb, zadań i czasu rozpoznania powietrznego współpracuje ściśle z grupą rozpoznawczą SWL oraz wydziałem rozpoznania dowództwa wojsk raketowych i artylerii armii.

Bezpośrednim planowaniem rozpoznania powietrznego na korzyść armii zajmuje się grupa rozpoznawcza SWL. Grupa ta ściśle współpracuje z oddziałem rozpoznania. Na podstawie decyzji dowódcy armii, zadań rozpoznania powietrznego określonych przez oddział rozpoznania, wytycznych z DL oraz posiadanych sił i ich możliwości - grupa rozpoznawcza SWL opracowuje ogólny plan rozpoznania powietrznego, w którym ujmuje:

- pas rozpoznania powietrznego, który powinien pokrywać się z pasem działań armii ogólnowojskowej;
- głębokość rozpoznania powietrznego, która przy obecnych możliwościach sprzętu wynosi 150-200 km;
- zadania rozpoznania powietrznego;
- siły rozpoznawcze powietrznego z ogólnym ich rozplanowaniem na kilka dni operacji.

Ogólny plan rozpoznania powietrznego powinien obejmować tylko te elementy, które nie ulegną dezaktualizacji w najbliższych kilku dniach. Szczegółowe planowanie rozpoznania powietrznego w okresie organizacji działań bojowych na długi okres czasu jest nie celowe, gdyż w czasie działań bojowych szczegóły te stają się uniwersalne.

Szczegółowego planowania rozpoznania powietrznego dokonuje się /na/ pod koniec każdego dnia na dzień następny.

Oddział rozpoznania armii powinien pod koniec każdego dnia postawić konkretne zadania na rozpoznanie powietrzne ze wskazaniem ich celu i czasu wykonania. Grupa rozpoznawcza SWL, która odpowiedzialna jest za realizację zadań - opracowuje szczegółowy plan rozpoznania powietrznego na każdy następny dzień operacji. W planie tym ujmuje głównie: konkretne zadania /obiekty/ rozpoznania, siły do ich wykonania, sposób i czas wykonania oraz owód sił.

Oddział rozpoznawczy sztabu armii obowiązany jest interesować się działalnością przydzielonego lotnictwa rozpoznawczego i na bieżąco informować grupę rozpoznawczą SWL o wszelkich zmianach w ugrupowaniu npla. Terminowa informacja grupy rozpoznawczej SWL o zmianach zachodzących na polu walki wpływa z konieczności przekazania tych danych załogom rozpoznawczym i ewentualnie przecelowanie ich na inne obiekty rozpoznania.

Szybko zachodzące zmiany na polu bitwy powodować będą częste korekty zestawionego planu rozpoznania powietrznego armii. Dlatego też oddział rozpoznawczy powinien we właściwym terminie określać kolejność wykonania poszczególnych zadań i nie dopuścić do niepotrzebnego zużycia przydzielonych sił rozpoznania powietrznego.

Bardzo istotnym zagadnieniem jest właściwe wykorzystanie odwodu sił i środków rozpoznania powietrznego. Odwód ten jest w rękach szefa ~~oddziału~~ rozpoznawczego armii elementem zabezpieczającym ciągłość rozpoznania powietrznego i dlatego jego wykorzystanie powinno nastąpić na wykonanie bardzo ważnego, czy ważnych zadań rozpoznania dla armii.

5. Zbieranie i opracowywanie danych z rozpoznania powietrznego w armii ogólnowojskowej

Zbieranie danych z rozpoznania powietrznego odbywa się przy pomocy zorganizowanego nasłuchu sieci powietrznego rozpoznania taktycznego i operacyjnego.

Nasłuch sieci powietrznego rozpoznania taktycznego organizuje pułki i dywizje I rzutu operacyjnego armii, oddział rozpoznawczy armii, grupa rozpoznania SWL oraz wszyscy zainteresowani danymi z powietrznego rozpoznania taktycznego. W tym celu w oddziałach i związkach taktycznych wojsk lądowych winny znajdować się odbiorniki UKF i niezbędne dokumenty zabezpieczające odbiór danych z rozpoznania powietrznego.

Istniejące obecnie na wyposażeniu wojsk lądowych odbiorniki UKF R-313 nie zabezpieczają w pełni odbiór danych z rozpoznania powietrznego ze względu na ich płynne strojenie i związane z tym trudności nastrojenia się na częstotliwość radiostacji pokładowej samolotu, spowodowana zbyt krótkim trwaniem seansu. Dlatego też mają być wprowadzone na ich miejsce odbiorniki UKF-Z-800 ze stabilizowaną częstotliwością, przystosowane do prac w ruchu.

Nasłuch sieci powietrznego rozpoznania operacyjnego organizują i prowadzą sztaby związków operacyjnych.

Przekazywanie radiowych meldunków odbywa się przy pomocy specjalnych tablic sygnałowych i mapy 1 : 100 000 z nadrukiem siatki współrzędnych. W warunkach, w których npl nie może lub nie zdąży wykorzystać informacji pomimo ich podsłuchu, meldunki mogą być przekazywane tekstem jawnym. Do nich należą wiadomości dotyczące przeciwdziałania środków OPL, wykrycie środków do przenoszenia broni jądrowej na SO lub w marszu, wykrycie dużych rejonów ześrodkowania wojsk lub kolumn pancernych w pobliżu linii frontu, wyniki obserwacji pola walki oraz punkty zerowe wybuchów własnych środków jądrowych.

Meldunek radiowy załogi powinien zawierać obok kryptonimu załogi, liczbę, rodzaj, miejsce, stan i kierunek działania obiektów rozpoznania. Zdjęcia lotnicze po ich opracowaniu powinny być dostarczone do oddziału rozpoznawczego armii w ściśle określonym czasie.

Celowym wydaje się również skierowanie na lotniska bazowania pilot przedstawiela oddziału rozpoznawczego armii, który by na bieżąco informował oddział o wynikach rozpoznania na podstawie ustnych meldunków pilota.

Takie rozwiązanie zabezpieczałoby natychmiastowe informowanie sztabu armii o tych danych, które z tych czy innych powodów nie mogły być odebrane z sieci rozpoznania taktycznego.

g/ Rozpoznanie medyczne organizują i prowadzą siły i środki służby zdrowia Frontu i armii w ścisłym współdziałaniu z zarządem /oddziałem/ rozpoznawczym Frontu /armii/. W wypadku działań na własnym terytorium dużą rolę /pomoc/ w tym zakresie mogą odegrać siły układu terytorialnego.

Do podstawowych zadań rozpoznania medycznego należy:

- ustalenie istniejących warunków zdrowotnych i ich wpływu na stan zdrowia stanu osobowego wojsk operacyjnych;
- ustalenie stanu sanitarno-epidemiologicznego rejonów działania wojsk i jego wpływu na zdolność bojową wojsk;
- ustalanie stanu sanitarno-epidemiologicznego wojsk i ludności cywilnej npla w celu uchronienia własnych wojsk od epidemii lub chorób zakaźnych;
- współpraca z szefostwem służby chemicznej w zakresie oceny stopnia skażeń wody, powietrza, produktów żywnościowych i zdatności ich do wykorzystania przez wojska;
- ustalanie ilości oraz stanu użytkowego szpitali, zakładów i urządzeń cywilnej służby zdrowia;
- ustalanie możliwości wykorzystania przez służbę zdrowia zasobów miejscowych /lekarstw, środków opatrunkowych itp/ na terenach npla.

h/ Rozpoznanie polityczne organizuje i prowadzi zarządy polityczne Frontu Armii we współdziałaniu z komórkami rozpoznania tych szczebli.

Rozpoznanie polityczne ma na celu:

- gromadzenie w okresie pokojowym i wojny materiałów, dotyczących warunków demograficznych państw NATO, a szczególnie interesujących nas kierunków i obszarów przewidywanych działań;
- analiza wpływów poszczególnych partii i ugrupowań politycznych w parlamentach i społeczeństwach przypuszczalnych przeciwników oraz możliwości wykorzystania ich w naszej propagandzie i posunięciach wojskowo-administracyjnych;
- wykorzystanie przychylnych nam nastrojów społeczeństwa obozu przeciwnego dla prowadzenia specjalnych akcji propagandowych wśród wojsk i ludności cywilnej przeciwnika;
- zbieranie ocena i analiza zachowań jeńców, zbiegów i ludności cywilnej na terenach własnych i przeciwnika w celu organizacji i prowadzenia specjalnych akcji politycznych /wystąpienia przez radio, w prasie i specjalnych ulotkach, praca wśród jeńców itp./, wojskowych, propagandowych itp.

Wspomniane akcje muszą być każdorazowo uzgadniane z kierownictwem organów rozpoznawczych w celu podporządkowania wszystkich zamierzeń polityczno-propagandowych celom i zadaniom realizowanym operacji Frontu /armii/.

i/ Rozpoznanie agenturalne ma na celu zdobywanie danych o siłach zbrojnych, potencjale wojennym oraz innych wiadomości, stanowiących tajemnicę państwową i wojskową państw bloku przeciwnego.

Rozpoznanie agenturalne oprócz wykonywania zadań politycznych i ekonomicznych powinno:

- zdobywać dane o rejonach rozmieszczenia zakładów atomowych, ich wydajności oraz o produkcji nowych wzorów broni masowego rażenia;
- zdobywać dane o posiadanych zapasach broni masowego rażenia i rejonach gromadzenia;
- śledzić pracę obiektów przemysłowych npla, a szczególnie obiektów produkujących dla potrzeb sił zbrojnych;
- wykrywać rejonny rozmieszczenia środków do przenoszenia bmar oraz śledzić ich przegrupowanie;
- wykrywać rejonny rozmieszczenia składów broni jądrowej;
- dostarczać dane o obiektach dla własnych uderzeń atomowych;
- wykrywać rejonny koncentracji odwodów operacyjnych i strategicznych, ustalając ich siłę, skład i numerację oraz kierunki i sposoby przesunięć;
- ustalać zdolność przelotową węzłów komunikacyjnych oraz stan urządzeń technicznych portów, lotnisk i baz, określając ich możliwości przekądkowe.

Ze względu na specyficzny charakter prowadzenia tego rodzaju rozpoznania nie zostanie on szczegółowo omówiony. Front posiada siły i środki do jego organizacji a całokształtem spraw kierować będzie oddział agenturalny zarządu rozpoznania sztabu Frontu.

Do rozpoznania operacyjnego zaliczamy również rozpoznanie morskie, które organizuje sztab główny marynarki wojennej. W wypadku współdziałania lub podporządkowania marynarki wojennej ogólnowojskowemu związkowi operacyjnemu, zadania na rozpoznanie stawia sztab tego związku, a organizatorem rozpoznania pozostaje sztab główny marynarki wojennej. Szczegółowe omówienie zasad organizacji i prowadzenia rozpoznania morskiego nie jest przedmiotem rozważań w skryptach.

IV. Organizacja i planowanie rozpoznania na szczeblu armii i Frontu

Sztab Frontu /armii/ jest zasadniczym szczeblem dowodzenia, który planuje użycie wszystkich rodzajów sił i środków rozpoznania. Za organizację rozpoznania odpowiedzialni są szefowie sztabów tych szczebli, natomiast za planowanie i właściwe wykorzystanie /użycie/ sił i środków rozpoznania odpowiada zarząd /oddział/ rozpoznawczy sztabu Frontu /armii/, który planuje zadania dla podległych ZT i oddziałów /pododdziałów/ rozpoznania Frontu /armii/ oraz jednostek wzmocnienia i wsparcia.

Wszystkie oddziały i wydziały rozpoznawcze poszczególnych rodzajów wojsk i służb są również organizatorami rozpoznania w podległych im oddziałach /pododdziałach/, które realizują na podstawie zarządzeń sztabu ogólnowojskowego i swego dowódcy.

Zarząd /oddział/ rozpoznania sztabu Frontu /armii/ stanowi centrum zdobywania i opracowania wszystkich wiadomości z rozpoznania, ponosząc

pełną odpowiedzialność za terminowe informowanie wszystkich komórek sztabu, rodzajów wojsk i służb, a także sąsiadów i podwładnych. Współpraca zarządu /oddziału/ z komórkami rozpoznawczymi rodzajów wojsk powinna być oparta na zasadach podległości. Takie ustawienie systemu rozpoznania zapewnić może racjonalne wykorzystanie posiadanych sił i środków rozpoznania oraz właściwe współdziałanie między nimi.

Pozwoli to na:

- scentralizowanie całego wysiłku rozpoznania na najbardziej istotnych zadaniach i zaplanowanie wykonania ich przez różne środki jednocześnie;
- ścisłe współdziałanie sił i środków przy wykonywaniu zadań rozpoznawczych;
- jednoczesną wzajemną informację;
- utrzymywanie ciągłej łączności rozpoznania;
- właściwą i pełniejszą analizę ^{zdobytych} materiałów informacyjnych.

Istniejąca struktura organizacyjna zarządu /oddziału/ rozpoznania sztabu Frontu /armii/ odpowiada wspomnianej wyżej zasadzie centralizacji całego systemu organizacji rozpoznania Frontu i armii.

W skład zarządu rozpoznania sztabu Frontu i oddziału rozpoznania sztabu armii wchodzi podobne komórki, różnią się jedynie nazwą i ilością ludzi. Są to:

- oddział /wydział/ organizacji rozpoznania;
- oddział /wydział/ oceny npla;
- oddział rozpoznania dywersyjno-agenturalnego zarządu rozpoznania sztabu Frontu i wydział rozpoznawczo-dywersyjny oddziału rozpoznania sztabu armii;
- oddział /wydział/ rozpoznania radioelektronicznego.

Ponadto w zarządzie rozpoznania sztabu Frontu jest wydział rozpoznania powietrznego.

Szczególne zadania oddziałów /wydziałów/ omówione są w Instrukcji Rozpoznania Operacyjnego /Front - Armia/ nr bibl. 03467 str. 82-88.

Ważnym obowiązkiem zarządu /oddziału/ rozpoznawczego jest dostarczenie w porę dowódcy i sztabowi danych o broni jądrowej npla. Spełnienie tego wymagania umożliwia ^{tylko} dokładna organizacja całego systemu rozpoznania i wnikliwa ocena napływających informacji na danym szczeblu.

W procesie pracy rozpoznawczej zarządu /oddziału/ ważne znaczenie ma właściwe i umiejętne opracowanie ^{tylko} zdobytych informacji oraz materiałów rozpoznawczych.

Ocena ta obejmuje:

- zapoznanie się ze stanem faktycznym przez wnikliwe studium;
- ustalenie stopnia wiarygodności zdobytych informacji;
- końcową ocenę wraz z wnioskami.

W zależności od źródła wiadomości dzielią się na:

- pewne - oparte na konkretnych faktach i potwierdzone z innych źródeł;
- prawdopodobne - możliwe do przyjęcia na tle posiadanych wiadomości o znajomości położenia wojsk npla, przy braku dostatecznych dowodów na ich potwierdzenie;
- watpliwe - sprzeczne z posiadanymi danymi i nie poparte konkretnymi faktami;
- fałszywe - potwierdzone dowodami fałszywości.

Trafność określenia rodzaju wiadomości zależy od znajomości ogólnej sytuacji operacyjnej, umiejętności przewidywać i wyciągania właściwych wniosków a także od doświadczenia w pracy, opracowujących dane z rozpoznania.

Cały proces pracy informacyjnej sprowadza się do właściwej i trafnej oceny npla, na którą składają się głównie:

- ustalenie jego położenia w aktualnej /rozpatrywanej/ sytuacji;
- określenie możliwości w czasie i przestrzeni /i przypuszczalnego zamiaru/.

W miarę napływu informacji dokonuje się segregacji, analizy i oceny. Proces ten trwa nieprzerwanie, a dane potwierdza się z różnych źródeł. Jednocześnie dokonuje się ciągłej konfrontacji zdobytych wiadomości z już posiadanymi.

Ustalenie położenia npla może zawierać elementy statyczne i dynamiczne. Do elementów statycznych zalicza się także czynniki, jak: numeracja jednostek, przynależność organizacyjna /choć czasami może się zmieniać w toku działań/, uzbrojenie, wyposażenie materiałowe itp. Do elementów dynamicznych można zaliczyć takie czynniki, jak manewr oraz różne warianty działań bojowych. Ocena położenia npla powinna dać obraz faktycznego stanu jego sił w określonej sytuacji przed frontem wojsk własnych i sąsiadów.

Druga część pracy analitycznej nad zdobytymi materiałami powinna dać odpowiedź na pytanie - jakie są możliwości wykrytych sił npla /jakiego działania ze strony npla możemy się w najbliższym czasie spodziewać/. Np. na godzinę, dobę, z rana, w nocy itp. i na jakim kierunku oraz jakie działanie npla stanowi dla Frontu /armii/ największe zagrożenie.

Podstawą oceny możliwości npla jest znajomość jego zasad działania. Pomimo, że npl nie będzie stale działał według ściśle utartych szablonów, są jednak zawsze pewne ogólne wskazania, dotyczące najbardziej celowego użycia sił. W tym wypadku ważnym jest również kierowanie się zasadą "co npl może wiedzieć o nas". Jeśli uda się dość trafnie przeanalizować jakie dane posiada npl o naszych wojskach, to w dużym stopniu ułatwimy sobie określenie sposobu jego działania w danej sytuacji.

Na sposób działania npla poważny wpływ wywiera osobowość danego

dowódcy, jego cechy charakteru, zdolności organizatorskie, narodowość itp. Przy analizie możliwości npla ważną rolę odgrywają również takie czynniki jak: charakter terenu, warunki meteorologiczne itp.

Końcowym akcentem analizy położenia i możliwości npla są wnioski, które szef zarządu /oddziału/ rozpoznawczego przedstawia dowódcy. Mogą one być również ujęte w formie referatu o nplu, którego treść winna zawierać ocenę całokształtu działań npla. Treść referatu zależy od charakteru działań, ogólnego położenia wojsk własnych i npla oraz czasu, w którym się go przedstawia. Przykładową treść referatu pierwszego /do czasu rozpoznania działań/ oraz kolejnego przedstawienia załącznik nr 1.

W praktyce jednakże szef zarządu /oddziału/ rozpoznawczego nie będzie wygłaszał tak obszernych referatów. Powinien być gotowy do udzielenia odpowiedzi na wszystkie ewentualne pytania dowódcy, dlatego konieczną rzeczą jest prowadzenie tak szerokiej i wszechstronnej analizy npla. Ocenę należy stale uzupełniać jeśli nowe dane z rozpoznania wykażą, że dokonana uprzednio nie odpowiada już rzeczywistości.

Reasumując problem oceny npla należy sprowadzić do następujących zasadniczych wniosków:

- kto działa w pasie Frontu /armii/ i w jakiej sile;
- jakie są możliwości tych sił w czasie i przestrzeni /co może npl posiadanyimi siłami zrobić, jakich działań, na jakim kierunku i kiedy możemy ze strony npla oczekiwać itp/;
- jakie działanie npl^a w aktualnej sytuacji nam najbardziej zagraża.

Ponadto jeśli dowódca zażąda, szef zarządu /oddziału/ rozpoznawczego powinien przedstawić swoje zamierzenia dotyczące organizacji dodatkowego rozpoznania w zaistniałej sytuacji.

Oddział /wydział/ oceny npla opracowuje następujące dokumenty sprawozdawcze /informowania/:

- meldunki rozpoznawcze;
- komunikaty rozpoznawcze;
- okresowe komunikaty rozpoznawcze;
- mapę rozmieszczenia broni masowego rażenia npla;
- mapę sprawozdawczą /rozpoznawczą/;
- mapy robocze;
- dziennik wiadomości o nplu;
- arkusze identyfikacji związków i oddziałów npla.

Szczegółową treść poszczególnych dokumentów omawia Instrukcja Rozpoznania Szczebla Operacyjnego str. 113-117.

Praca nad oceną zdobytych materiałów jest trudna i wymaga wysokiego poziomu przygotowania oficerów, ich dużego doświadczenia, zdolności

przewidywania rozwoju wypadków, dużej intuicji, wnikliwości i skrupulatności w pracy. Praca ta jest specyficzna, gdyż materiały i źródła są po drugiej stronie frontu, stąd istnieją trudności w permanentnej konfrontacji. Dlatego nawet przy najstaranniejszej pracy, gruntownym zebraniu materiałów, dużym doświadczeniu oficerów i wysokim poziomie techniki, stosowanej w rozpoznaniu mogą się zdarzać błędy w ustalaniu stanu faktycznego i ocenie npla.

Dlatego w szerokim zakresie uwzględniać należy możliwość prowadzenia przez npla dezinformacji w skali operacyjnej a nawet strategicznej. Cały szereg przykładów z drugiej wojny światowej świadczy o tym, że nawet doświadczony wywiad niemiecki był umiejętnie i skutecznie wprowadzany w błąd np. co do kierunku głównego uderzenia w czasie operacji powietrzno-morskiej na Sycylię, lądowania głównych sił Aliantów w operacji normandzkiej itp.

Należy uwzględniać również fakt, że niekiedy szef zarządu /oddziału/ rozpoznawczego przedstawiając swemu dowódcy zebrane informacje o nplu krzyżuje jego zamiar i powziętą decyzję. Stąd też z psychologicznie wytłumaczonych pobudek dowódca może ^{niechętnie} wysłuchiwać tego rodzaju oceny lub nie zgodzić się z nią. W tym wypadku potrzebne jest obustronne zaufanie, rzeczowość i zdolność przyjęcia przez dowódcę nawet niepomysłnej wiadomości, a nawet jeśli to nieodzowne, zmiany dotychczasowej decyzji w celu uniknięcia mylnych posunięć. Zdarzały się bowiem wypadki kiedy szef rozpoznania meldował o rzeczywistym układzie sił i zamierzeniach npla lecz niedawierzano mu, gdyż wątpiono w prawdziwość uzyskanych informacji.

Dla skierowania wysiłku rozpoznania na osiągnięcie określonego celu, dowódca lub szef sztabu Frontu /armii/ stawiają szefowi zarządu /oddziału/ rozpoznawczego konkretne zadania najczęściej w formie wytycznych. W wypadku ich nie otrzymania szef zarządu /oddziału/ nie jest zwolniony od organizowania całego systemu rozpoznania. Treść wytycznych szefa sztabu winna mieć charakter organizacyjny i zawierać zasadnicze wymagania lub życzenia jego i dowódcy.

Mogą one zawierać wskazówki dotyczące:

- kierunków i obiektów, w których rozpoznaniu szczególnie zainteresowany jest sztab Frontu /armii/;
- czas zdobycia niektórych /szczególnie ważnych/ informacji;
- sposobu wykorzystania niektórych oddziałów /pododdziałów/ rozpoznawczych;
- terminów planowania przedsięwzięć rozpoznawczych;
- organizacji pomocy ZT w zakresie rozpoznania;
- sposobu współdziałania z siłami układu terytorialnego i wykorzystania danych zebranych przez siły OTK itp.

W zakresie organizacji rozpoznania wchodzi szereg czynności polegających m.in. na:

- przygotowaniu sił i środków rozpoznania do działań;
- opracowaniu planu rozpoznania;
- wydaniu /opracowaniu/ zarządzeń na rozpoznanie dla podwładnych;
- organizacji współdziałania między rodzajami rozpoznania;
- organizacji dowodzenia i łączności z oddziałami rozpoznania /specjalna sieć rozpoznania na szczeblu Frontu i armii/;
- organizacji materiałowo-technicznego zabezpieczenia oddziałów /pododdziałów/ rozpoznawczych.

Dla realizacji wymienionych zasadniczych czynności zarząd /oddział/ rozpoznawczy Frontu /armii/ posiadają organ wykonawczy - oddział /wydział/ organizacji rozpoznania. Jest on jak gdyby oddziałem /wydziałem/ operacyjnym zarządu /oddziału/ rozpoznawczego sztabu Frontu /armii/. Opracowuje on:

- plan rozpoznania;
- zarządzenie na rozpoznanie;
- zapotrzebowanie na wiadomości;
- mapę działań własnych pododdziałów /oddziałów/ rozpoznawczych;
- mapę roboczą;
- inne dokumenty, jak: obsada personalna oddziałów rozpoznawczych, dodatkowe zadania dla podwładnych, opracowanie planów szkolenia i doskonalenia kadry i oddziałów rozpoznawczych, zapotrzebowanie na ludzi, sprzęt itp.

Po otrzymaniu wytycznych lub powzięciu decyzji /zamiaru/ przez dowódcę, zarząd /oddział/ przystępuje do planowania rozpoznania, które polega na określeniu zadań rozpoznania dla podległych sił i środków, ustaleniu wykonawców, ważności i kolejności ich realizacji, dokonaniu podziału sił i środków zgodnie z określonymi zadaniami, ustaleniu systemu organizacji dowodzenia, sposobu informowania itp.

Podstawą planowania rozpoznania są:

- zadania Frontu /armii/;
- wytyczne dowódcy lub szefa sztabu;
- zarządzenie przełożonego;
- aktualny stan sił i środków rozpoznania oraz ich możliwości;
- stan wiadomości o nplu.

Planując rozpoznanie oddział /wydział/ organizacji rozpoznania powinien brać pod uwagę wskazówki szefa zarządu /oddziału/ rozpoznawczego Frontu /armii/, konkretną sytuację operacyjną i określić jakie zadania są do wykonania i w jakim czasie należy zdobyć niezbędne informacje, które z nich są najważniejsze, gdzie skupić główny wysiłek rozpoznania itp.

Rozpoznanie planuje się na czas przygotowania i prowadzenia operacji. Zarząd /oddział/ rozpoznania sztabu Frontu /armii/ w operacji zaczepnej i

i obronnej planuje rozpoznanie na głębokość zasięgu własnych środków rażenia oraz rozmieszczenia środków rażenia npla. Przy czym w operacji zaczepnej szczegółowo planuje się na czas przygotowania operacji i wykonania zadania bliższego Frontu /armii/. Na zadanie dalsze rozpoznanie planuje się w ogólnych zarysach i uzupełnia w toku prowadzenia operacji.

Podczas planowania rozpoznania szczególną uwagę należy zwrócić na uzgodnienie przedsięwzięć rozpoznawczych pomiędzy zarządem /oddziałem/ rozpoznawczym sztabu Frontu /armii/, a oddziałami /wydziałami/ i komórkami rozpoznawczymi sztabów rodzajów wojsk w celu skupienia głównego wysiłku na wykonaniu najważniejszych zadań.

Takie rozwiązanie umożliwia:

- prowadzenie rozpoznania przez wszystkie rodzaje wojsk według jednolitego planu, opracowanego przez sztab ogólnowojskowy;
- wyznaczenie zadań poszczególnym rodzajem wojsk zgodnie z ich możliwościami;
- jednoczesne prowadzenie rozpoznania najważniejszych obiektów przez kilku wykonawców;
- zapewnienie systematycznej wymiany informacji pomiędzy sztabami rodzajów wojsk.

Dokumentem zbiorczym wszystkich zamierzeń rozpoznawczych jest plan rozpoznania. Treść planu - Instrukcja R.Sz.Oper. str. 110.

Poza ogólnym planem rozpoznania, opracowywanym przez oddział /wydział/ organizacji rozpoznania, poszczególne oddziały /wydziały/ - specjalny i radioelektroniczny opracowują swoje plany i tak:

a/ Oddział rozpoznania dywersyjno-agenturalny i wydział rozpoznawczo-dywersyjny opracowują plan działań grup specjalnych na tyłach /w ugrupowaniu/ npla, który obejmuje:

- cel działań, ilość, rejony i czas przerzutu poszczególnych grup;
- zasadnicze zadania;
- sposób utrzymania łączności i wymiany informacji /wykonanie zadań lub postawienie dodatkowych/;
- sposób zapatrywania /w wypadku konieczności/;
- rejony zbiórki po wykonaniu zadania;
- sygnały rozpoznawcze z własnym lotnictwem;
- czas i sposób meldowania o wykonaniu itp.

b/ Oddział /wydział/ rozpoznania radioelektronicznego opracowuje na mapie plan wykorzystania sił i środków rozpoznania radioelektronicznego, w którym podaje się:

- rubież walczących wojsk, linie rozgraniczenia i te elementy ugrupowania operacyjnego Frontu /armii/, na korzyść których będzie prowadzone rozpoznanie radioelektroniczne;

- ugrupowanie, czas i sposób przegrupowania oraz granice i głębokość /zasięg/ prowadzenia rozpoznania;
- sposób organizacji łączności między elementami ugrupowania oddziału a zarządem /oddziałem/ rozpoznania sztabu Frontu /armii/;
- kolejność i sposób przekazywania meldunków;
- sposób współdziałania wewnątrz oddziału rozpoznania radioelektronicznego oraz między nimi a pododdziałami przeciwdziałania /zakłócania/ itp.

Ponadto wydziały rozpoznania rodzajów wojsk opracowują dla swych potrzeb swoje plany rozpoznania, w których uwzględniają również podstawowe zadania, postawione im przez zarząd /oddział/ rozpoznawczy sztabu Frontu /armii/.

Na podstawie wymienionych planów opracowuje się pisemne zarządzenia na rozpoznanie dla poszczególnych armii, ZT i oddziałów podległych zarządowi /oddziałowi/ rozpoznawczemu sztabu Frontu /armii/.

W zarządzeniu podaje się:

- wiadomości o npla, których podwładny nie posiada;
- zadania na rozpoznanie i czas ich wykonania;
- sposób utrzymania łączności i meldowania.

Ponadto w zarządzeniu podaje się wszystkie inne dane organizacyjne, szczególne wymagania lub wskazówki wykonawcze, dotyczące m.in.: przegrupowania oddziałów rozpoznawczych, ich szkolenia, uzupełnienia, wydzielenia dodatkowych sił dla wykonania zadań specjalnych, sposobu organizacji współdziałania, dostarczania zdobytych dokumentów, jeńców, wzorów uzbrojenia i sprzętu bojowego, organizacji zaopatrywania. itp.

W zarządzeniu na rozpoznanie dla oddziałów i pododdziałów specjalnych dodatkowo ujmuje się:

a/ dla oddziałów rozpoznania radioelektronicznego

- aktualne dane /lub uzupełnienia/ o urządzeniach i środkach radioelektronicznych npla;
- sposób rozwinięcia sił i środków, ich przegrupowania i manewru w toku trwania operacji;
- współdziałanie sił i środków rozpoznania radiowego i systemów radiolokacyjnych z innymi rodzajami rozpoznania oraz ze sztabami, na korzyść których organizuje się rozpoznanie;

b/ dla batalionu /kompanii/ specjalnej:

- ocenę sytuacji dywersyjno-agenturalnej w rejonie przyszłych działań /w razie potrzeby szczegółowe opisy obiektów, na które planowane są działania dywersyjne/;
- sposób, czas, rejon zrzutu grup;
- podstawowe zadania;
- lotniska załadunku i czas gotowości do odlotu;
- sposób i orientacyjny czas powrotu po wykonaniu zadania.

Na wiadomości, których nie można zdobyć własnymi siłami opracowuje się zapotrzebowanie do sztabu przełożonego i sąsiadów.

Zapotrzebowanie na wiadomości opracowuje się na podstawie planu rozpoznania. Należy w nim podać:

- wiadomości o nplu uzasadniające złożenie zapotrzebowania;
- jakie wiadomości, kiedy i do kogo dostarczyć.

Zapotrzebowanie może dotyczyć wiadomości z rozpoznania agenturalnego, operacyjnego rozpoznania powietrznego itp. tj. takich, które ze względu na zasięg lub charakter ich wykonania nie może zdobyć armia. Sztab Frontu w zasadzie winien być samowystarczającym pod względem zdobywania informacji w zakresie rozpoznania operacyjnego, na interesującą go głębokość. Należy podkreślić, że w szybko zmieniających się warunkach współczesnych działań pisanie zapotrzebowań na rozpoznanie utraciło częściowo sens ze względu na stosunkowo długi czas potrzebny na wykonanie i opracowanie zdjęć lotniczych. Lepszym rozwiązaniem byłoby bezpośrednie przekazywanie zdjęć z pokładu samolotu, a także stała informacja podwładnych o możliwościach i ruchach npla.

V. Prowadzenie rozpoznania operacyjnego

W operacji armii /Frontu/ podstawowymi zasadami prowadzenia rozpoznania są:

- skupienie wysiłku wszystkich sił i środków rozpoznawczych Frontu /armii/ na zasadniczych kierunkach działania;
- uznanie priorytetu w realizacji zadań rozpoznawczych dla środków przenoszenia broń jądrowej. Wykrywanie tych środków uważać należy za podstawowe zadanie na polu bitwy;
- nieprzerwane /ciągłe/ prowadzenie rozpoznania rozpoznaniem wszystkimi dostępnymi środkami na całą głębokość planowanej operacji;
- centralizacja wysiłku wszystkich sił i środków w zarządzie /oddziale/ rozpoznawczym sztabu Frontu /armii/, który planuje, stawia zadania, kieruje wszystkimi siłami i środkami /w tym również rodzajów wojsk i służb/ i skupia w swym ręku całokształt spraw związanych z rozpoznaniem na szczeblu Frontu /armii/;
- stawianie zadań na rozpoznanie tylko z uwzględnieniem realnych możliwości posiadanych sił i środków /zadań, które nie przerastają możliwości wykonawstwa/;
- stała realizacja ścisłego współdziałania wszystkich sił i środków rozpoznania Frontu /armii/;
- stała regeneracja sił dla zachowania ciągłości w prowadzeniu rozpoznania itp.

Organizacja i prowadzenie rozpoznania w operacji Frontu /armii/ zależy od jej charakteru /zaczepna, obronna/, od ogólnego położenia wojsk

Frontu /armii/ oraz warunków i czasu np. w styczności z przeciwnikiem czy też bez, w początkowym okresie wojny czy w czasie jej trwania itp. W każdej z wymienionych sytuacji wyróżnić można cały szereg czynników, wywierających wpływ na pracę komórek rozpoznawczych. W niniejszym materiale zasygnalizuje się jedynie niektóre aspekty prowadzenia rozpoznania w zależności od warunków i sytuacji operacyjnej.

W początkowym okresie wojny bazą dla pracy rozpoznawczej będą te wiadomości, które uzyskano /posiadano/ jeszcze w okresie pokojowym. Mogą to być informacje dotyczące:

- dyslokacji sił lądowych, powietrznych i morskich, które mogą być wykorzystane na przewidywanym teatrze działań /~~ich~~ ilość, skład bojowy, możliwości mobilizacyjne, narastania po rozpoczęciu działań wojennych itp/;
- stopnia gotowości /przygotowania/ npla do działań wojennych;
- dyslokacji zasadniczych /operacyjno-strategicznych/ środków przenoszenia broni jądrowej;
- przepustowości ważnych magistrali komunikacyjnych, bazowania lotnictwa, pojemności i możliwości za- i wyładunkowe nabrzeży portowych itp.;
- rozmieszczenie przemysłu wojennego i jego możliwości produkcyjne;
- organizacja systemu OTK, OPlot, powiadamiania na obszarach państw NATO itp.

Krótki czas, duża gwałtowność i szybkość rozwoju sytuacji, decentralizacja dowództwa i niejasność sytuacji, ogromny moralny i psychiczny wstrząs, który odczuje tak ludność cywilna jak i wojska wywołany potęgą zmasowanego uderzenia broni jądrowej i rozmiarami zniszczeń spowodują, że zarząd /oddział/ rozpoznawczy Frontu /armii/ musi skoncentrować się z konieczności jedynie na głównych zadaniach /problemach/, którymi będą:

- wykrycie środków przenoszenia broni jądrowej;
- ustalenie ilości i składu sił npla w pasie działania Frontu /armii/;
- wykrycie rejonów rozmieszczenia sztabów /KA, AP, GrA/, WŁ, lotnisk;
- wykrycie rejonów koncentracji nowych sił i kierunków przegrupowania do obszaru działań;
- ustalenie stopnia zniszczenia sił npla oraz stanu moralnego jego wojsk w wyniku wykonania własnych uderzeń jądrowych itp.

W miarę rozwijania się działań bojowych rozszerzać się będą możliwości zdobywania informacji o nplu i terenie, które umożliwiają prowadzenie pełniejszej analizy oceny możliwości przeciwnika.

Praca zarządu winna być nadzwyczaj operatywna. Należy szeroko wykorzystywać oficerów łącznikowych, mieć własną sieć łączności rozpoznania w ogniwach - Front - armia - dywizje - pułki, wykorzystywać aparaturę i urządzenia przyspieszające opracowanie i obieg informacji /wstępna ocena, segregacja, kalkulacje cyfrowe, przekazywanie meldunków.

W ramach zadań związanych z wykryciem przygotowań npla do użycia broni masowego rażenia, rozpoznanie operacyjne powinno wykryć rejon: rozmieszczenia składów amunicji jądrowej i chemicznej, drogi jej przerzutu, rejon stanowisk startowych wyrzutni raketowych, rozmieszczone w strefie operacyjnej, rejon rozmieszczenia warsztatów /punktów/ elaboracji, rozmieszczenie lotnisk, z których możliwy jest start samolotów z bombami jądrowymi oraz w działaniach wojsk npla objawy oznaczające przygotowanie do użycia tej broni.

Podstawowymi cechami demaskującymi przygotowania do użycia broni masowego rażenia mogą być:

- gotowe lub przygotowywane pozycje wyrzutni raketowych i stanowiska ogniowe artylerii atomowej;
- pociski /rakiety/ na wyrzutniach lub obok nich;
- ciągniki samochodowe do przewozu pocisków, dźwigi oraz ustawianie lub montaż, cysterny i inne środki transportowe;
- punkty montażu i sprawdzania pocisków /rakiet/ znajdujące się w odległości 2-3 km od wyrzutni;
- remontowane i nowo/zbudowane odcinki dróg, mosty w rejonach ześrodkowania, wyczekiwania i pozycji ogniowych, zjazdy z dróg do lasów i ślady ciężkich pojazdów gąsienicowych;
- stanowiska ogniowe artylerii plot, osłaniającej broń jądrową oraz stacje radiolokacyjne naprowadzania dział;
- schrony dla personelu w pobliżu pozycji ogniowych;
- obecność w składach pociągów platform z ciągnikami, specjalnymi maszynami, dźwigami itp. /środki te będą zazwyczaj maskowane/;
- obecność w kolumnach maszyn specjalnych, ciągników, dźwigów itp.

Podczas organizacji rozpoznania broni jądrowej npla należy przestrzegać następujących zasad:

- rozpoznania broni jądrowej i środków przenoszenia jej do celu powinno być prowadzone nieprzerwanie;
- broń jądrowa powinna być rozpoznana /wykryta/ do czasu doprowadzenia jej do gotowości użycia;
- rozpoznanie ustalonych rejonów rozmieszczenia broni jądrowej prowadzi się do czasu zniszczenia jej przez nasze środki rażenia;
- do wykrywania jej wyznaczać najlepsze środki, dublować je /wykorzystywać kompleksowo w celu zapewnienia efektywnej skuteczności/.

Problemem wykrywania środków przenoszenia broni jądrowej jest sprawą trudną i może być rozwiązany jedynie w warunkach ścisłego współdziałania wszystkich /zasadniczych/ środków rozpoznania. Główną rolę powinno tu odegrać rozpoznanie powietrzne oraz działanie grup specjalnych na tyłach / w ugrupowaniu wojsk/ npla. Rozpoznanie radioelektroniczne a szczególnie

nasłuch i namiar radiostacji pracujących w sieciach dowodzenia środków przenoszenia broni jądrowej mogą okazać również pomoc przy lokalizacji jednostek raketowych. Urządzenia telewizyjne zainstalowane na samolotach /śmigłowcach/ umożliwią kontrolę terenu npla i wykrywanie tych środków.

Wspomniane środki rozpoznania pozwolą także na ustalenie celów /obiektów/ dla wykonania uderzeń własnej broni jądrowej. Zagadnienie to wymaga przestrzegania zasady, głoszącej, że wykryty cel musi być stale śledzony. Dotyczy to przede wszystkim broni jądrowej oraz zgrupowań wojsk npla i podciąganych z głębi odwodów. Zarząd /oddział/ rozpoznawczy winien przedstawić dokładną charakterystykę wykrytych celów /obiektów/, a dowódca decyduje, które należy niszczyć w pierwszej kolejności i jakimi środkami. Wykrywanie i określanie celów dla uderzeń własnych środków jądrowych jest sprawą trudną, wymaga dobrej organizacji rozpoznania, stosowania różnych metod i środków przy nader ścisłym reżimie czasu. Czas, od chwili wykrycia i opracowania celu do momentu powzięcia decyzji i zniszczenia go będzie zazwyczaj bardzo krótki /szczególnie przy wykryciu broni raketowej/, gdyż środki te mogą szybko zmieniać rejon rozmieszczenia /stanowisk startowych/, a po wykonaniu zadania natychmiast zająć stanowiska zapasowe lub przegrupować się do tyłu. Manewrowy charakter działań oraz konieczność każdorazowego potwierdzenia /sprawdzenia/ wykrytego celu bezpośrednio przed wykonaniem uderzenia sprawia rozpoznaniu dodatkową trudność.

Wykonanie zadań rozpoznania operacyjnego należy rozpatrywać z punktu widzenia ustalenia możliwości npla oraz optymalnego wykorzystania własnych sił i środków dla rozbicia konkretnego npla.

Pracę zarządu /oddziału/ rozpoznawczego można rozpatrywać ogólnie w dwóch okresach - przygotowania /organizacji/ i prowadzenia operacji armijnej lub frontowej, przy czym okres pierwszy może być bardzo krótki lub nie będzie go wcale /w warunkach kiedy sztab Frontu /część armii/ planuje nową w ramach prowadzenia poprzedniej.

Do głównych problemów pracy zarządu /oddziału/ rozpoznawczego w zakresie przygotowania nowej operacji należy zaliczyć:

- przygotowanie wstępnych danych o sytuacji i możliwościach npla w celu przedstawienia dowódcy Frontu /armii/;
- planowanie rozpoznania;
- gotowość bojową sił i środków do działań zgodnie z zatwierdzonym planem i zarządzeniami, postawienie im nowych sił i kierowanie ich działaniami;
- zbieranie i opracowywanie napływających informacji o nplu i przedstawianie ich przełożonym /doy lub szefowi sztabu/;
- stałe informowanie podwładnych i sąsiadów wewnątrz sztabu itp.

Przy realizacji zadań zarząd /oddział/ rozpoznawczy współpracuje ze wszystkimi zarządami /oddziałami/ i dowództwami sztabu Frontu /armii/

a przede wszystkim z zarządem /oddziałem/ operacyjnym, szczególnie w takich zagadnieniach, jak:

- opracowanie operacyjnej części planu operacji /zagadnienia związane z oceną npla - na mapie i dyrektywie/;
- stała wymiana informacji między oddziałem /wydziałem/ oceny npla zarządu /oddziału/ rozpoznawczego a oddziałem /wydziałem/ informacji zarządu /oddziału/ operacyjnego;
- współdziałanie i ścisła współpraca w zakresie oceny i zwalczania przez własną broń jądrową wykrytych celów /obiektów/ npla;
- opracowanie zagadnień, związanych ze zwalczaniem grup dywersyjnych i band zbrojnego podziemia podczas przegrupowania wojsk Frontu /armii/ na duże odległości oraz na obszarach tyłowych;
- uzgodnienie miejsc, czasu i sił potrzebnych do organizacji rozpoznania walką;
- wzajemna informacja, uzgadnianie zagadnień, związanych z oceną możliwości npla szczególnie przed wprowadzeniem do bitwy drugich rzutów, wykonaniem przeciwuderzeń itp.;
- organizacja i zabezpieczenie przeciwdziałania radioelektronicznego /organizacja zakłócania/, maskowania operacyjnego, dezinformacji itp.;
- organizacja rozpoznania w lukach i na skrzydłach ZT, armii oraz na oddzielnych /samodzielnych/ kierunkach /siły i środki, czas, sposób, udział oddziałów ogólnowojskowych itp/;
- zapewnienie wprowadzenia do działań oddziałów rozpoznawczych Frontu /armii/ m.in. przez wydzielenie limitu środków do przetrzutu grup specjalnych na tyły, poinformowanie o rejonach działania, uzgodnienie rejonów dyslokacji /rozwinęcia/ oddziałów rozpoznania radioelektronicznego, ich przegrupowania w toku operacji, zabezpieczenia materiałowego zespołów radionamiaru itp..

Współpraca zarządu /oddziału/ rozpoznawczego z operacyjnym jest czymś stałym, osobisty zaś kontakt oficerów zjawiskiem najczęściej spotykanym i pożądanym.

W operacji zaczepnej prowadzonej z rejonów wyjściowych położonych w głębi, rozpoznanie w odróżnieniu od rozpoznania w operacji organizowanej w bezpośredniej styczności z nplem charakteryzuje się tym, że podczas przygotowania operacji podstawowe informacje o nplu uzyskuje się od sztabów będących w styczności z nplem. Na 2-3 dni przed natarciem wojsk Frontu /armii/ mogą być wykorzystane częściowo do prowadzenia rozpoznania ~~pod-~~działy rozpoznawczo-dywersyjne /specjalne/, rozpoznania radioelektronicznego i lotnictwa rozpoznania operacyjnego.

Współczesną /przewidywaną/ operację zaczepną cechować będzie duży rozmach, szybkość i głębokość działań przy masowym użyciu broni jądrowej.

Warunki te będą rzutowały na styl pracy komórek rozpoznawczych. Najważniejszą rzeczą będzie zychowanie ciągłości rozpoznania przy stałym uwzględnieniu czynnika czasu, gdyż każda informacja, dostarczona z opóźnieniem może okazać się już zbędną.

W czasie prowadzenia operacji zaczepnej rozpoznanie Frontu /armii/ winno przede wszystkim:

- ustalić rozmiar zniszczeń i skutki uderzeń własnej broni jądrowej;
- wykryć środki napadu jądrowego npla;
- stwierdzić czas, kierunki i siłę podchodzących z głębi odwodów;
- ustalić czas, sposób i kierunki odejścia sił npla z poszczególnych rubieży, obsadzenie nowych rubieży oporu /czas, sposób, siły/;
- wykryć podciąganie świeżych sił drogą powietrzną, morską lub lądową;
- wykryć siłę, czas i rejony zrzutu desantów powietrznych i grup specjalnych npla;
- ustalić reakcję ludności cywilnej podczas wycofywania ^{się} wojsk regularnych z poszczególnych rejonów - /możliwości odżywiania się układu terytorialnego w celu organizacji dywersji itp/;
- ocenić możliwości przeciwdziałania /możliwy sposób działania/ npla na każdy następny dzień prowadzenia operacji.

Z chwilą rozpoczęcia a potem trwania działań oddział rozpoznawczy powinien ustawicznie kontrolować stan faktyczny /aktualnie napływające informacje/ z posiadanymi z okresu organizacji operacji.

Z chwilą rozpoczęcia działań, wraz z maksymalną intensyfikacją pracy wszystkich środków rozpoznania napływ informacji ze wszystkich źródeł znacznie wzrosnąć dając pole do popisu oddziałowi /wydziałowi/ oceny npla, który bieżąco przygotowuje ocenę ^{sił} npla, jego aktualne możliwości oraz narastające siłą w czasie. Przygotowany meldunek szef oddziału /wydziału/ oceny npla przedstawia szefowi zarządu /oddziału/, który dokonuje ostatecznej redakcji w celu przedstawienia przełożonemu. Meldunek ten zawiera z zasady najistotniejsze zagadnienia. Zdobyte dane przekazuje się zainteresowanym wewnątrz sztabu, opracowuje odpowiednie meldunki do sztabu nadrzędnego, wymienia się z sąsiadami oraz informuje podwładnych doraźnie lub w codziennych komunikatach rozpoznawczych. Częstotliwość obiegu informacji zależy od szczebla dowodzenia, ważności zdobytych danych o nplu, adresata oraz aktualnego rozwoju sytuacji. Dla różnych adresatów inny może być stopień opracowania i treść przekazanej wiadomości.

Nader istotną sprawą jest utrzymanie stałej łączności w systemie rozpoznania a szczególnie z grupami na tyłach npla i samolotami rozpoznania taktycznego i operacyjnego.

W czasie /przełamywania/ działania w taktycznej strefie obrony npla, oddział rozpoznawczy armii powinien określić możliwości wprowadzenia do

walki taktycznych odwodów npla /czas, kierunek i siły oraz rubież/, a następnie odwodów operacyjnych. To ostatnie interesować winno również zarząd rozpoznania Frontu. Zadania wykrywania tych odwodów wykonywały będą walczące ZT, oddziały rozpoznawcze /OR/, rozpoznanie rodzajów wojsk i służb, powietrzne i radioelektroniczne. Sztaby korzystać będą z informacji sąsiadów.

W toku działania w operacyjnej głębokości i rozwinięciu zdecydowanego pościgu rozpoznanie musi zdobyć przede wszystkim dane o kierunkach wycofania się npla, obsadzenia rubieży w głębi oraz o podciąganiu świeżych sił w celu wykonania przeciwwuderzenia.

Ważnym momentem w toku operacji jest pokonywanie szerokich przeszkód wodnych oraz wprowadzenie do bitwy drugich rzutów armii /Frontu. Zarząd /oddział/ rozpoznawczy musi zawczasu zapewnić zdobycie wyczerpujących informacja dla szybkiego pokonania tych przeszkód oraz celowego wprowadzenia kolejnych rzutów.

W czasie działań w głębi operacyjnej dużego znaczenia nabierają akcje grup specjalnych /rozpoznawczo-dywersyjnych/, które/poza prowadzeniem rozpoznania będą wykonywały dywersję, dezorganizowały działalność władz wojskowych i administracyjnych, siały panikę, niszczyły komunikację, napały na sztaby itp. Akcje te utrudniać będą planowe wycofanie się sił npla. Główną rolę w pościgu odegra jednak rozpoznanie powietrzne.

W wypadku okrążenia zgrupowań npla rozpoznanie winno ustalić:

- skład, stan bojowy i moralny okrążonych sił npla;
- sposób organizacji obrony przez npla, najsłabsze w niej miejsca;
- usiłowania npla, zmierzające do wyjścia z okrążenia oraz do deblokacji swych sił.

Prowadzenie rozpoznania w operacji zaczepnej Frontu /armii/ wzdłuż wybrzeża morskiego będzie posiadało szereg właściwości, zależnych od warunków w jakich działać może Front /armia/. Do najważniejszych cech tego rodzaju operacji można zaliczyć:

- odsłonięte skrzydło Frontu /armii/ od strony morza zmusi do prowadzenia operacji z jednoczesną organizacją obrony przeciwdesantowej na wybrzeżu morskim; łączenie się tych dwóch form odbywa się nieprzerwanie w miarę rozwoju operacji w głąb;
- skrzydłowe /nadmorskie/ położenie wojsk Frontu /armii/ powoduje konieczność współdziałania z siłami Marynarki Wojennej i desantów morskich. Z reguły siły morskie będą podlegać sztabowi Frontu;
- przy wykonywaniu głównego uderzenia przez Front w znacznej odległości od wybrzeża /co z reguły będzie mieć miejsce/ działająca na skrzydła armia może odstać od zasadniczego zgrupowania uderzeniowego, co w warunkach możliwego wysadzenia desantów morskich i powietrznych npla oraz silnego oporu jego wojsk lądowych odizoluje ją od sił głównych Frontu

/lub nawet postawić ją może w sytuacji okrążenia/ i poważnie utrudni zabezpieczenie jej działań od strony morza.

Oprócz zadań, wykonywanych na kierunku śródlądowym rozpoznanie w tych warunkach powinno dostarczyć wiadomości o:

- bazach morskich, portach, brzeżach i kanałach żeglownych npla;
- rejonach koncentracji jego sił morskich /zespołów uderzeniowych/;
- przypuszczalnych i rzeczywistych rejonach wysadzenia desantów /desantu/ morskich.

Dla realizacji tych zadań zarząd /oddział/ rozpoznawczy sztabu Frontu /armii/, działającego wzdłuż wybrzeża morskiego powinien:

- postawić zadanie na rozpoznanie dla sił i środków Marynarki Wojennej;
- utrzymywać ścisłą łączność i współdziałanie ze sztabem Floty, zabezpieczającym operację zaczepną na morzu a w tym:
- uzgadniać działania grup specjalnych Floty i Frontu /armii/ szczególnie w rejonach bez morskich lub wybrzeży, na których przewidziana jest operacja desantowa;
- bieżąco wymieniać informacje o nplu, szczególnie broni jądrowej /okrętach wyposażonych w pociski rakietowe jak również środkach naziemnych mogących razić cele na morzu/;
- systematycznie wymieniać dane z rozpoznania radioelektronicznego;
- wzajemnie wykorzystywać informacje i okazywać pomoc przy prowadzeniu operacyjnego rozpoznania powietrznego;
- prowadzić wymianę dokumentów informacyjnych, dotyczących oceny możliwości npla w przewidywanych i prowadzonych działaniach na lądzie i morzu;
- posiadać przedstawicieli /oficerów kierunkowych/ w sztabie Floty i na odwrót itp.

Zarząd /oddział/ rozpoznawczy ^{sztabu} Frontu /armii/ powinien posiadać dokładne opisy wojskowo-geograficzne terenu na kierunku nadmorskim dla skutecznego rozpoznania szczególnie licznych rokadowo biegnących przeszkód wodnych dla określenia najlepszych miejsc i warunków ich pokonania.

W ocenie działań i możliwości npla zarząd /oddział/ rozpoznawczy winien brać pod uwagę możliwość oddziaływania ogniem /w tym bronią jądrową/ sił morskich npla na ugrupowanie operacyjne Frontu /armii/, jak również stałe zagrożenie nadmorskiego skrzydła i tyłów przez możliwość wysadzenia desantu morskiego lub grup specjalnych z morza.

Rozpoznanie we współczesnych warunkach wykorzystuje^o osiągnięcia nauki i techniki, powinno zapewnić skuteczną kontrolę całego, interesującego Front /armię/ obszaru działań npla. Posiadanie w porę podstawowych danych o przeciwniku pozwoli dowódcy Frontu /armii/ na powzięcie prawidłowej decyzji, realne planowanie operacji, najbardziej racjonalne wykorzystanie

posiadanych sił i środków, utrzymanie inicjatywy i skuteczne dowodzenie.

Współczesne rozpoznanie charakteryzuje się dużą operatywnością i aktywnością, odpornością na różne metody dezinformacji i zakłóceń stosowanych przez npla, dużym zasięgiem działania, szybkością zdobywania i opracowywania oraz dostarczania danych, umożliwiających wykorzystanie ich przez walczące wojska. Na współczesnym polu bitwy rozpoznanie musi być ciągłe, prowadzone na dużych głębokościach, przed frontem i na skrzydłach, dla zapewnienia dowódcom i sztabom niezbędnych danych o położeniu i możliwościach npla.

W zależności od rodzaju działań sposoby organizacji rozpoznania mogą być różne. Innej organizacji wymaga początkowy okres wojny, inny zaś operacja zaczepna i obronna, istnieć będą pewne charakterystyczne właściwości w organizacji rozpoznania, w pracy komórek rozpoznawczych sztabów aczkolwiek wiele cech będzie wspólnych choćby ze względu na wykorzystanie każdorazowo na szczeblu Frontu /armii/ tych samych etatowo sił i środków.

Powodzenie w odpowiedzialnej pracy rozpoznawczej osiągnąć można jedynie w zharmonizowanym wykorzystaniu wszystkich rodzajów i środków rozpoznania. Tylko połączony ich wysiłek przy umiejętnej koordynacji zarządu /oddziału/ rozpoznawczego sztabu Frontu /armii/ może przynieść pozytywne wyniki.

OPRACOWAŁ
cz.p.o. SZEŃ KATEDRY RW i AO

płk dypl. Karol PISZCZEK

Odbito w 80 egz.

Ex. nr 1 -80 Bibl.Tajna

Wyk. Piszczek - płk

Druk. ZU

Nr ks. 02856/VV

Referat o nieprzyjacielu /pierwszy/

1. Ogólna ocena dotychczasowych działań /posunięć/ npla

a/ Czego npl dokonał do momentu omawianego okresu w zakresie podniesienia gotowości bojowej swoich wojsk:

- przedsięwzięcia mobilizacyjne;
- postawienie w stan gotowości bojowej wojsk;
- ogłaszanie alarmów, wyprowadzenie wojsk na poligony;
- przegrupowanie wojsk pod pozorem ćwiczeń w kierunku granicy państwowej;
- utrzymywanie części lotnictwa w powietrzu oraz wyprowadzanie w morze sił morskich;
- manewr sił i środków z jednego kontynentu na drugi;
- zdejmowanie sprzętu z konserwacji itp;

b/ posunięcia natury ekonomicznej mającej wpływ na stan sił zbrojnych i gotowość bojową npla:

- przestawianie przemysłu na produkcję wojenną, tworzenie zapasów, produkcja nowych środków walki itp.

2. Ocena sił i środków npla dla wykonania tego zamiaru

a/ Broń masowego rażenia:

- ogólna ilość środków przenoszenia broni jądrowej i ich możliwości /ilość amunicji, podział wg zasięgów, prawdopodobna ilość uderzeń i na jakie obiekty, ich skutki itp/;
- ilość broni jądrowej na poszczególnych kierunkach;
- możliwość przerzutu nowych środków oraz czas i kierunek ich użycia.

b/ Związki ogólnowojskowe:

- ogólna ilość ZT i poddziałów;
- rozmieszczenie /ugrupowanie/ tych sił;
- główne i pasywne /drugorzędne/ kierunki działań;
- zdolność bojowa poszczególnych ZT;
- rejony rozmieszczenia i prawdopodobne kierunki działania drugich rzutów i odwodów /czas ich wprowadzenia/;
- użycie desantów powietrznych i morskich, czas, kierunek działania, zadania;
- możliwości narastania sił i środków po stronie nieprzyjaciela.

c/ Lotnictwo:

- stan sił powietrznych, możliwości manewru lotniskowego, narastanie sił;
- możliwości bojowe lotnictwa - ilość sił wydzielona do walki o panowanie w powietrzu, do izolacji pola walki i do wsparcia wojsk;

- możliwości uderzeń na wojska i obiekty tyłowe wojsk własnych itp.

d/ OPL:

- siły i środki wydzielone do OPL;
- charakterystyka systemu wykrywania celów powietrznych, naprowadzania samolotów i pocisków na cele powietrzne;
- rubieże wykrywania celów powietrznych na różnych wysokościach;
- strefy wykrywania i naprowadzania przeciwlotniczych pocisków rakietowych;
- przewidywane wykorzystanie sił i środków OPL w ramach osłony wojsk i obiektów tyłowych Grupy Armii i strefy komunikacji.

e/ Siły morskie:

- ogólny stan sił morskich na interesujących nas ~~określeniach~~;
- główne kierunki działania i możliwe zadania;
- możliwości wsparcia wojsk lądowych npla, a szczególnie zabezpieczenia wysadzenia i wsparcia desantu morskiego.

3. Sytuacja radioelektroniczna npla w zakresie prowadzenia wojny elektro-
nicznej i jej wpływ na działanie wojsk Frontu /armii/ :

- możliwości npla w zakresie rozpoznania radioelektronicznego, przeciwdziałania, maskowania i dezinformacja
- wpływ przeciwdziałania radioelektronicznego npla na własne systemy łączności, radiolokacji i nawigacji.

4. Wnioski z oceny kierunku /teatru/ działań

- rubieże obronne, RU zawczasu przygotowane;
- dogodne rubieże do organizacji obrony /przeszkody wodne, teren górzysto-lesisty, bagna, tereny do zalania itp/;
- pojemność kierunków i drożni;
- charakterystyka wysp i wybrzeży /dogodne rejony desantowania/.

5. Zabezpieczenie materiałowo-techniczne:

- wykryte składy, magazyny i punkty zaopatrywania;
- ± możliwości npla w zakresie zaopatrywania transportem lądowym, powietrznym i morskim.

6. Ocena możliwości npla w chwili obecnej i na najbliższą przyszłość:

- jakimi siłami, w jaki sposób i w jakim czasie npl może zrealizować zamierzony /przypuszczalny/ cel operacji;
- ewentualne zadania dla głównego i pomocniczych zgrupowań /co zniszczyć do jakiego czasu, jaką rubież opanować, głębokość i tempo operacji itp/.

7. Wnioski ogólne:

- czas i główny kierunek rozpoczęcia działań;
- cel, czas i kierunek użycia drugich rzutów /odwodów/;

- zdolność bojowa i stan moralny wojsk npla;
- jakie działanie npla jest dla naszych wojsk najbardziej groźne;
- określenie głównego zgrupowania npla, którego rozbicie znacznie osłabi zdolność bojową jego wojsk;
- najsłabsze miejsca /miejsca/ w obronie npla;
- jakie obiekty lub urządzenia tyłowe /zaopatrywania/ są zasadniczymi, których zniszczenie sparaliżuje system zaopatrywania npla;
- proponowane cele dla uderzeń własnej broni jądrowej;
- propozycje dotyczące rozpoznania.

Kolejna ocena /referat/ nieprzyjaciela

1. Ocena działań npla na okres sprawozdawczy:

- w jakim czasie, sposób i co npl wykonał /osiągnął/;
- czy npl osiągnął i w jakim stopniu zamierzony cel, uwzględniając głębokość włamania, tempo natarcia, zużycia drugich rzutów i odwodów, poniesione straty i możliwości ich uzupełnienia.

2. Ocena możliwości działania w najbliższej przyszłości:

- jakimi siłami, w jaki sposób i w jakim czasie i co zamierza npl osiągnąć;
- możliwości i sposób wykorzystania broni masowego rażenia i rodzajów sił zbrojnych;
- możliwości realizacji zamiaru przez npla uwzględniając ogólny stosunek sił i działanie naszej strony.

3. Siły i środki zabezpieczające realizację tego zamiaru:

a/ broń masowego rażenia:

- ilość, rozmieszczenie, uzupełnienie strat, prawdopodobne zużycie amunicji i możliwość zaopatrywania;
- możliwość użycia na nasze wojska;
- jak należy zwalczać broń jądrową npla /opłaczalne cele i czas wykonania na nie własną bronią atomową/;

b/ związki ogólnowojskowe:

- jakie siły, ich ilość i organizacja znajdują się na głównym i pomocniczym kierunku /kierunkach/ lub obszarach;
- czy i jakie wprowadzono nowe siły;
- możliwości narastania sił, czas, rubież, kierunek wprowadzenia oraz ich zadania;
- podciąganie z głębi odwodów i manewr nimi;
- główne rejony koncentracji sił npla, możliwość organizacji obrony poszczególnych rubieży lub obszarów itp.

c/ Lotnictwo

- zmiany w stanie ilościowym i dyslokacja sił powietrznych;

- możliwości uzupełnienia strat;
- γ możliwości bojowe lotnictwa npla i przewidywane działanie w konkretnej sytuacji i w najbliższym czasie;

d/ OPL:

- siły i środki wydzielone do OPL;
- charakterystyka wykrywania celów powietrznych i naprowadzania samolotów i pocisków na cele powietrzne /rubieże wykrywania celów powietrznych na różnych wysokościach i strefy wykrywania i naprowadzania plot pocisków rakietowych/;
- przewidywane wykorzystanie sił i środków OPL w ramach osłony wojsk i obiektów tyłowych w strefach działań bojowych i komunikacji;

e/ siły morskie

- jakie zmiany zaszkły w stanie i rozmieszczeniu sił morskich npla;
- główne rejony działania, sposób i zadania;
- możliwości wsparcia własnych wojsk oraz przerzutu i wsparcia ewentualnych desantów morskich.

4. Wnioski z sytuacji radioelektronicznej npla;

- wpływ dotychczasowej działalności npla w prowadzeniu wojny elektronicznej na działanie wojsk własnych;
- zmiany w systemie, metodach i środkach wojny elektronicznej;
- γ możliwość prowadzenia rozpoznania, zakłóceń i zniszczenia systemów radiolokacyjnych i radionawigacyjnych.

5. Wnioski z testru działań /treść jak poprzednio/.

6. Wnioski dotyczące zabezpieczenia materiałowo-technicznego wojsk npla
(treść jak wyżej/

7. Wnioski ogólne;

- rezultat dotychczasowych działań npla;
- cel działań npla w najbliższej przyszłości i możliwość jego realizacji;
- jakimi siłami, kiedy i na jakie obiekty może npl skierować główne uderzenia;
- zdolność bojowa i stan moralny wojsk npla;
- jakie zgrupowanie /siły/ i działanie npla jest dla nas najgroźniejsze w danej sytuacji;
- propozycje dla uderzeń własnej broni jądrowej oraz propozycje rozpoznania.

Podana wyżej treść oceny /referatu/ npla zawiera podstawowe problemy, które winien badać zarząd /oddział/ rozpoznawczy sztabu Frontu /armii/. W praktycznej działalności bojowej dowódca nie jest w stanie wysłuchiwać tak obseznego meldunku /referatu/, gdyż brak będzie na to czasu w szybko zmieniających się sytuacjach. Najczęściej szef zarządu /oddziału/ ograniczy się do podstawowych wniosków z oceny, które omówiono w rozdziale czwartym.

LITERATURA

- a/ Skrypt /własny/ - zasady organizacji i prowadzenia rozpoznania operacyjnego /na szczeblu armii/.
- b/ Opracowanie teoretyczne /własne/ - organizacja i prowadzenie działań specjalnych w operacji zaczepnej armii.
- c/ Instrukcja rozpoznania szczebla operacyjnego /Front- armia/ nr bibl. 09467.
- d/ Działanie pododdziałów dywersyjno-rozpoznawczych w walce /podręcznik/ nr bibl. 08091.
- e/ Opracowanie - instrukcja Akademii im. Frunze - Rozwiedka w zrmiejskich operacjach - wyd. Moskwa 1965 r.

57